

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLVII. évfolyam • 2012. március

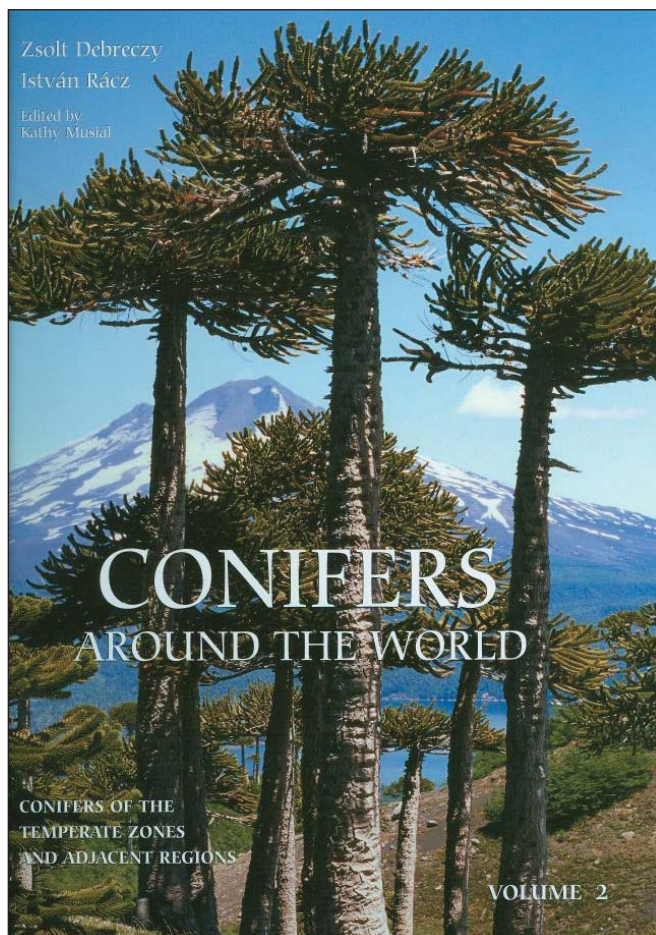
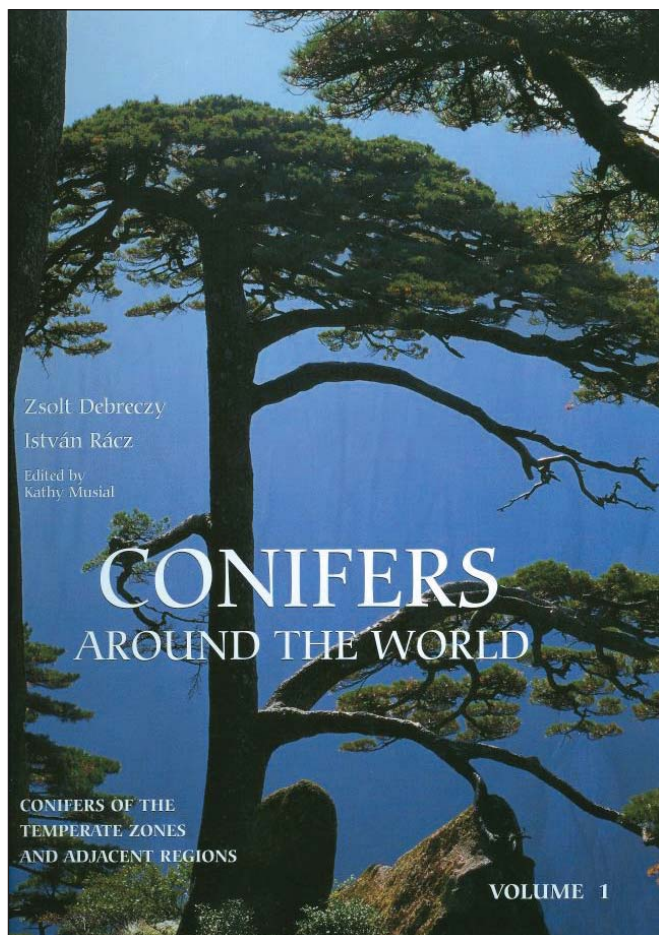
150 éves az
ERDÉSZETI
LAPOK

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Debreczy Zsolt – Rácz István: Conifers Around the World, 2011

Az erdész szakközönség jól ismeri a 2000-ben megjelent 552 oldalas „Fenyők a Föld körül” c. kiadványt, mivel az az akkori vándorgyűlés tarisznyájának egyik meglepetése volt. A mostani angol nyelvű változat ennek a fordításaként indult, de új munka lett belőle, teljesen átírt szöveggel, új fejezetekkel, jelentősen megnövelt tartalommal. Az új mű kétkötetes, s a korábbival ellentétben nem B5, hanem B4-es formátumú, ami az illusztrációk számának növelését és elhelyezését is jelentősen segítette. Az 1089 oldalas könyv a világ mérsékelt égövi fenyőit mutatja be rövid leírásokkal, gazdagon illusztrált formában, többek között 3700 fotó, közel 1300 szakrajz, 474 elterjedési és 32 földrajzi térkép segítségével. A bemutatás kontinensenként történik, ahol a terület ismertetése után

a fajok elterjedési térképei következnek, majd oldalanként 3-3 panorámakép (összesen 175) mutatja be a kontinens legjellemzőbb élőhelyeit. Ezt követi a fajok táblái rövid leírásokkal és 4-6 fotóval. A függelékbe helyezett kéreg-galéria 640 fényképpel illusztrálja a fenyők változatos kérgét. A kötetet szakosztár, bőséges irodalomjegyzék, továbbá névmutató zárja.

E nagyszabású mű terjesztését a Nemzetközi Dendrológiai Alapítvány végzi 50 ezer Ft-ért, amelyről a megrendelő (ÁFA mentes) számlát kap. A kiszállítás utánvétel történik, a Magyar Posta kedvező ajánlata miatt a postázás költségét az Alapítvány átvállalja. Megrendelhető az alábbi elérhetőségeken: conifersaroundtheworld@gmail.com, ill. T.: 06-20-317-33-39.

Dr. Bartha Dénes

298 millió éves erdő

A közelmúltban kezdődött meg a belső-mongóliai erdő fossziliáinak feltárása. Az erdőt egy kínai szénbányában folytatott feltárások során fedezték fel. A tűzegépző mocsári erdő szokatlanul ép állapotban maradt meg; korábban még sosem volt példa arra, hogy egy teljes erdő megkövesedett fa- és növénymaradványaira bukkanjanak. *Hermann Pfeiffer-*

korn, a Pennsylvániai Egyetem paleobotanikusa szerint az erdő egy elképesztő időkapuszulának is beillik, az erdőről tanulmányt közlő kutatók a perm időszak pompeji vegetációjaként emlegetik. A 298 millió évvel ezelőtti vulkánkitörések ugyanis az egész erdőt hamu alá temették, ami nagyban hozzájárult kivételes épségének megmaradásához. Ez sokban

hasonlít a Pompejiben talált leletekhez, mivel az olasz várost az erdőhöz hasonlóan konzerválta a vulkáni hamu. Az erdő területe körülbelül ezer négyzetméter, a kutatók pedig úgy vélik, hogy a vulkánkitörés után napokig hullhatott rá a hamu. Eddig hat facsoportot sikerült elkülöníteniük; egyes ősfák magassága a 24 métert is meghaladja. Ezek egy része a pecsétfák, mások pedig a *Cordiatesek* nemzetségébe tartoztak.

Index

Március a megújulás hónapja. Magyarországon nemcsak a természet tavaszi ébredése, hanem történelmi múltunk, emlékezetünk okán is. Idén márciusban mindemellett szólunk kell Egyesületünk megújulásáról is.

Az Elnökség javaslatára 2011 decemberében komoly változások alapjait rakták le gyakorlatilag teljes egyetértéssel a Küldöttgyűlés résztvevői. Szavazatukkal az Országos Erdészeti Egyesület megújítását, működésének új alapokra helyezését támogatták. Az elinduló folyamatot azonban a bizakodóbbak is kérdésekkel szemléltek: sikerül-e közvetíteni a tagság felé a változások szükségességét, mit őriz meg 2012-re önmagából az Egyesület?

A tagság válasza az egyesületi élet folytatása mellett egyértelmű elköteleződésnek tekintendő. A bekiűdött és eddig feldolgozott adatlapok alapján korábbi tagság több mint hetven százaléka gondolta úgy, hogy a komolyabb anyagi áldozatot is vállalja az Egyesület működtetése érdekében. A tagság megoszlása a korábbiból basonló maradt, a kétharmad aktív tag mellett mintegy egyharmad a nyugdíjas kollégák aránya. Öröndetes növekedés tapasztalható a tanuló ifjúság körében. Esetükben az Erdészeti Lapokhoz, azaz a szakmai írott sajtóhoz való bozzáférést is jelentő kedvezményes tagdíj mintegy ötven százalékos emelkedést jelent. Az adatfeldolgozás lezárulta után, újságunk áprilisi száma vezércikkben számol majd be a tagsági adategyeztetés tapasztalatairól és eredményéről.

A tagság megújításának ilyen aránya, az új belépők létszáma komoly bizalmat jelez az Egyesület irányába, de egyben ugyanekkora felelősséget ró az egyesületi élet vezetőire. Tagjaink pozitív nyilatkozata után az egyesületi szolgáltatásoknak, működésnek is meg kell újulnia. Ennek keretében az áprilisi lapszámmal helyreáll az Erdészeti Lapok postázási rendje, amit a Magyar Postaival kötendő terjesztési szerződés is segít. Minden tag az adott hónap közepén az adatlapon megadott címén veheti kézbe újságunkat. Kéthavonta lehetőségünk nyílik az állami erdőgazdaságok A mi erdők című lapjának kiküldésére is. A tavalyi indulás után az Egyesület tagjai megjelenésekor ismét kézbe vehetik az Erdészettudományi Közlemények aktuális számait.

Elkezdődött a tagsági igazolványok gyártása, és a tagsági kedvezményt nyújtó partnerekkel aláírtuk az első szerződéseket. Tavasz folyamán minden tag kézbe veheti az egyre bővülő kedvezmények igénybevételére jogosító igazolványt. A kedvezményt adó helyszínekről, üzletekről és szolgáltatókról szintén az áprilisi lapszám közöl majd részletes adatokat, amelyek folyamatosan elérhető lesznek az Egyesület addigra megújuló honlapján is. Mindemellett az idei évben létszám alapú működési keret áll majd rendelkezésre a helyi csoportok, szakosztályok programjainak, tevékenységének segítésére.

És mindezekkel természetesen nem zárulhat le az Egyesület megújítása. Hiszen a távlati cél nem lehet más, mint olyan vonzó egyesületi élet kialakítása, amelyhez szakmánk és ágazatunk legtöbb szereplője érdemesnek tartja a csatlakozást. Bízom benne, hogy az első lépések megtétele után megindulhatunk az erre felé vezető úton!

Lomniczi Gergely főtákar

Molnár Sándor – Tolvaj László:

A fa a jövő stratégiai nyersanyaga70

Urbán Pál:

150 év erdőművelése II.72

Páll Miklós:

Mit ér ma az erdőmérnöki diploma?75

Nagy László:

Megújul az Egyesület jelenléte a világhálón.....77

Magánerdőben.....78

Bedő Albert:

Összefogás, összefogás, összefogás79

Pauló Tamás:

Székellyöldi fűrészmalmok II.80

Detrich Miklós – Sárvári János:

Könyvünnep Kaposváron82

Horváth Kitti:

Pár sorban a kanadai erdőgazdálkodásról84

Lázár Jakab: Egy kép Erdély havasából.86

Id. Csizmadia Sándor: Kóbi meg a Kandúr88

Wágner Tibor:

A szilvásvárad Király család89

Jegyzőkönyv93

Pályázati felhívás főszerkesztői állásra95

FE-HO-VA 201296

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLVII. évfolyam 3. szám (március)

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: HARASZTI GYULA

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. Telefon: 201 62 93 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@oe.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: ZAMBÓ PÉTER elnök

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2012. március 6.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

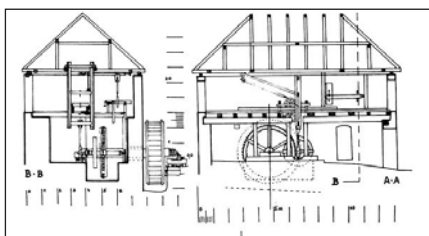
A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Tavaszodik British Columbiában. Fotó: Horváth Kitti

A fa a jövő stratégiai nyersanyaga

A faanyag szerepe a múltban

Az emberi civilizáció kialakulásában, fejlődésében a fa mindenkor pótolhatatlan értékű szerepet töltött be. A fa ott volt az emberiség születésénél már akkor, amikor a *Homo erectus* feltehetően egy letört faágat ragadott „kézbe”, hogy a „felemelkedéshez” eszköze legyen. Mintegy 500 ezer év óta tudatosan felhasználja a tüzet és 10-11 ezer éve önállóan is tud tüzet gyújtani. A fa azóta is minden sorsfordító helyzetben kéznél volt. Kéznél volt a földművelésre való áttérésnél, hiszen az eke és más földművelő szerszám is fából készült. Fából készült az ókor legnagyobb műszaki találmánya, az első kerék és ez tette lehetővé az első hatékony szállítási eszköz, a kocsi kifejlesztését. De fá-

1. ábra. Fűrészmalom (Néprajzi Lexikon)

ból készültek a hajók, pl. az „Új Világ” fedezőjének a hajója, a Santa Maria is vagy Marco Polo kereskedőhajói, melyek Velencét tették gazdaggá és hoztak létre egy magas művészeti kultúrát, miközben Velence maga is facölöpök millióin nyugszik. Sokáig elsősorban fából készültek a lakóházak, hidak, hadi gépezetek, zsilipek, vízi- és szélmalmok, de az első rönkfűrész gépek is (1. ábra).

Fából készültek a használati és dísz tárgyak, a templomok kegytárgyai, szobrai. A fa tűzésénél melegedtünk és készítettük értékeinket. A fa volt évezredekken keresztül – a kőszénbányászat kibontakozásáig – a legjelentősebb energiaforrás.

Az ipari forradalom kezdetén a bányák művelése, a vasutak építése (bányafák, talpfák, hídfák) szintén tömegesen igényelték a jó minőségű faanyagot, tölgyet, bükköt, fenyőt. A XV-XIX. század mohó erdőirtásai ébresztették rá az emberiséget arra, hogy az erdőket tartamosan kell kezelni. Gondoskodni kell a felújításról és a szakszerű ápolásról, nevelésről.

A XX. század fantasztikus felfedezései, a technika és a természettudomány együttes viharos fejlődése új helyzetet teremtett, és a fát tömegesen kezdtük helyettesíteni műanyagokkal, különbö-

ző fémekkel, vasbetonnal. Ez a „fejlődés” olyan mértékű volt, hogy még az erdők közepén levő falvakba is sikerült bevezetnünk a gázt...

Most, a XXI. század elektronizált, mobiltelefonos világában kezdjük újra felfedezni a fát, mert a fa most is kéznél van. A fosszilis nyersanyagok és energiaforrások készleteinek rohamos csökkenése, a klímaváltozás és földünk drasztikusan megromlott környezeti állapota a leghatározottabban igénylik a megújuló, bővíthető újrateljesítményű faanyag fokozottabb, okos felhasználását. A globális problémák részbeni lehetséges megoldását jelentheti, ha a szakszerű és tartamos erdőgazdálkodás mellett további új erdőket telepítünk.

A fa kémiai adottságai

A fotoszintézisben keletkező fatestet alapvetően négy elem alkotja: C (48,5-50,4%), H (5,8-6,3%), O (43,4-44,5%), N (0,04-0,26%). Ezekből az elemekből épül fel a fatestet képező páratlan biokompozit, a lignocellulóz, melyet három természetes polimer, a cellulóz (48-50%), a hemicellulóz (12-28%), valamint a lignin (18-38%) alkot. Kisebb (0,1-0,5%) arányban hamualkotók (Ca, K, Na, Mg) is előfordulnak a fában (2. ábra). Az úgynevezett nyomelemek (pl. vas, réz, cink) pedig csupán alig mérhető mennyiségben vannak jelen. A lignocellulóz mellett néhány százalékban előfordulnak egyéb szerves anyagok is a fában (pektin, keményítő, gyanták, viaszok, nyersgumi, zsírok, olajok, flavonoidok stb.) Ezek adják egy-egy fafaj fájának sajátos színét, illatát és egyéb különleges, egyedi tulajdonságait.

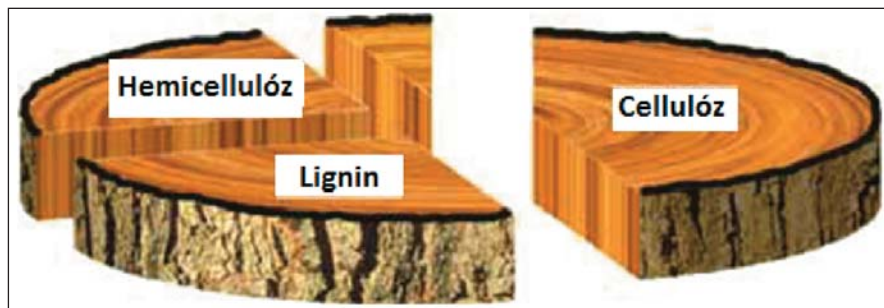
Ma a különböző – sokszor pótolhatatlan értékű – műanyag tárgyak, eszközök, ragasztók, lakkok stb. kőolajbázison kerülnek előállításra. Erre még több évtizedig lesz szükség. De mi lesz azután? Erre már most gondolni kell, és a fa most is kéznél van. A fa (és a többi lignocellulóz-tartalmú anyag) kémiai összetétele jó alapot ad arra, hogy a mai műanyagokhoz

hasonló szigetelő, ragasztó és egyéb anyagokat, termékeket állítsunk elő belőlük. Ma is elsősorban fából (cellulózból) készül a papír, a karton, a műselyem (viszkóz). Ismert, de tömegesen nem alkalmazott eljárás a fa gázosítása fagázmotorok hajtására, vagy a pirolízis, melynek terméke a pirolízis olaj, ugyanolyan kiinduló anyaga lehet pl. a műanyaggyártásnak, mint a kőolaj. De itt kell megemlíteni a második generációs (azaz nem élelmszerű-alapanyagokból, pl. gabonából készült) bioüzemanyag, a cellulóz-etanol előállítását is. A sor folytatható még, hiszen a fa kémiai komponensei alapján alkalmas takarmány célú proteingyártásra, márpedig az éhező világban igen nagy szükség van fehérjére. A jövő szempontjából azonban nemzetközileg is összefogottabb, nagyobb léptékű kutatásokra van szükség a fakémiában rejlő ezer lehetőség feltárására és gyakorlati alkalmazására!

A fa fizikai, mechanikai adottságai

A növényi eredetnek megfelelően a faanyag egy inhomogén, porózus, szilárd test. A porozitással és a rostos szerkezettel összefüggésben korlátozott mértékben képes zsugorodni és dagadni a vízfelvétel és a vízleadás függvényében. Fontos sajátossága ennek az anyagnak, hogy vannak benne kristályos, orientált szerkezetű részek (cellulóz) és amorfi, rendezetlen szerkezetű alkotók (lignin). Ennek köszönhetően a faanyag tulajdonságai a tér egymásra merőleges három irányában sajátosan eltérőek (tehát a faanyag ortogonálisan anizotróp). Pl. a nedvességet elvesztve egy tölgyfa a rostokkal párhuzamosan 0,4; sugárirányban 4,0; húrirányban 7,8 százalék mértékben képes összezsugorodni.

A különböző fafajok fizikai anyagtulajdonságai igen jelentősen eltérnek. A mindössze mintegy 1000 fajjal rendelkező fenyők fái viszonylag homogénebbek, a mintegy 30 000 fajt számláló lombos fák tulajdonságai viszont igen

2. ábra. A fatestet felépítő három természetes polimer tömegaránya

* Nyugat-Magyarországi Egyetem

széles skálán mozognak. Pl. a balsafa sűrűsége 130, az ébenfáé 1200 kg/m³.

A fajok közötti fizikai, esztétikai eltérések komoly szakmai felkészültséget, de egyúttal különleges lehetőségeket is jelentenek a differenciáltabb, fafajcentrikus termékgyártásnak.

A TÁMOP 4.2.2 kutatási program keretében vizsgáltuk, hogy a felmelegedési, klímaváltozási folyamatok hatással vannak-e a faanyag sűrűségére, szilárdságára. Megállapítottuk, hogy számottevő, figyelmet érdemlő hatásuk ez ideig nincsenek.

A faanyagok szilárdsági, rugalmassági jellemzőit az egyéb anyagokhoz hasonlóan a terhelés módjainak (húzó, nyomó, hajlító, csavaró, nyíró statikus, dinamikus, tartós és ciklikus) megfelelően vizsgálják. Megállapítható, hogy a tömegéhez (súlyához) viszonyítva a fa fajlagos szilárdsága rendkívüli. Gondoljuk el, hogy a fák törzsének hóban, szélben, viharban is tartania kell az ágakat, a koronát. Néha ez több tonna terhet jelent. (Pl. egy 30 m magas bükkfa esetében a tő közelében 600-700 kNm hajlítónyomaték keletkezik.) Nem véletlen, hogy a fák fajlagos szilárdsága 3-4-szer nagyobb, mint az acélé. Így a könnyű és szilárd faanyag nélkülözhetetlen a tetőszerkezetek, különböző bútorok és más teherviselő szerkezetek létrehozásához (táblázat).

Az üreges, porózus szerkezetnek megfelelően a faanyagnak kiváló a hő-, hang- és elektromos szigetelőképessége. Ilyen szempontból különösen előnyösek a kis sűrűségű fák (pl. nyárok, fűzek, luc- és jegenyefenyő). A faanyag a környező hőmérséklet és a páratartalom alapján képes felvenni vagy leadni a nedvességet. E tulajdonsága hozzájárul a faházban a kedvező klímaszabályozáshoz. Nem szabad azonban arról sem elfelejtkezni, hogy a szorpciós nedvesség változása a faanyag méreteinek és alakjának változását is eredményezi (zsugorodás, duzzadás, vetemedés). Pl. a kék gumifa képes a térfogatát 30%-kal összehsugorítani vagy megnövelni. E jelenségnek megfelelően a fatermékek nedvességtartalmát a gyártási folyamat során a felhasználási körülmények igényei szerint kell beállítani. Így a belső térben (pl. lakások, irodák) a fatermékek optimális nedvessége 8%, a fűtetlen építményekben 12% (pl. színek, rakotárak), a szabadban levő szerkezeteknél 18-22% (pl. fahidak, rakodólapok, ládák).

Gyakran okoz kellemetlenséget ablakaink, faajtóink vetemedése, gerendáink repedése, parkettáink, padlóink közötti hézagok megjelenése stb. Ezek mind a faanyag nem megfelelő szárításával állnak kapcsolatban.

Fafaj	Absz. száraz sűrűség (kg/m ³)	Stat. hajlítószilárdság MPa
Erdeifenyő	490	80
Lucfenyő	430	75
Duglászfenyő	470	85
Vörösfenyő	550	95
Bükk	680	123
Tölgy (kocsányos)	650	100
Kőris	650	105
Akác	720	136
Nyár (Pannónia)	410	60
Balsa	130	3,9
Ében	1200	120

A faanyagok szárítása egyúttal védelmet is jelent a gombák, rovarok támadása ellen, mivel a száraz faanyagban nincsenek meg az életfeltételeik.

A fa kiváló akusztikai tulajdonságait már ősidők óta felhasználja az emberiség a különböző hangszerek előállításakor. A rostokkal párhuzamosan a fában a hang terjedési sebessége 4000-5000 m/sec, 15-szöröse a levegő hangvezető képességének. Különösen a rugalmas, magas hegységi lucfenyő értékei kimagaslóak (ezért nélkülözhetetlen a hegedűkészítéshez). A hanghullámok terjedése szoros összefüggésben áll a faanyag mechanikai tulajdonságaival. Ezen összefüggések alapján alakítottak ki világviszonylatban is egyedülálló módszereket Sopronban, a Faipari Mérnöki Kar kutatói a faanyagok roncsolásmentes vizsgálatára (pl. a FAKOPP nevű műszer megállapítja, hogy van-e az élő fák törzsében belső korhadás).

Nem elhanyagolható tulajdonsága a fának esztétikus, meleg színe, érdekes rajzolata. A legvilágosabb hazai fánk a juhar, majd a kőris. A legsötétebb a diófa gesztje. Általában a sárga-barna-vöröses színárnyalatok jellemzik a fáinkat.

Az akác rendkívüli tarkaságát sokan nem kedvelik. A faanyag gőzölésével az akácfa színe csokoládébarnára változtatható. A TÁMOP 4.2.1 B kutatási programban a Faipari Mérnöki Kar oktatói, doktoranduszai eredményes kutatásokat folytatnak a faanyag színének és tartósságának javítására természetes olajban való főzéssel és magas hőmérsékletű kezeléssel. Pl. a jellegtelen világos nyárfá kellemes diószínűre változtatható, s közben jelentősen megnő a tartóssága (3. ábra).

A könnyen alakítható és kiválóan égő fa már aktív részese volt az emberi civilizáció kialakulásának. Az elmúlt években a műanyag és fémtermékek egyes területeken háttérbe szorították a felhasználá-

3. ábra. Termikusan kezelt nyár faanyagok

sát. A kis hegyvidéki falvakba is eljutó gázvezetékek miatt szerepe a lakások fűtésében is mérséklődött. A fosszilis nyersanyag- és energiaforrások készleteinek csökkenése miatt a megújuló, bővíthető újratemmelhető faanyag kedvező tulajdonságai eredményeként fokozatosan visszanyeri stratégiai szerepét.

A CO₂- és vízbázison létrejött szerves vegyületeiből a műanyagokhoz hasonló ragasztók, cukrok, tápszerek, üzemanyagok és egyéb termékek állíthatók elő, így megnőtt a fakémia jelentősége.

Porózus szilárd testként a fa jellemzője, hogy csekély sűrűségéhez (súlyához) nagy szilárdsági értékek kapcsolódnak. Így kiválóan alkalmas épületek és bútorszerkezetek előállítására. Kellemes színe, kedvező akusztikai és hőtechnikai tulajdonságai nagyszámú kiváló fatermék, építőelem és hangszer készítését teszik lehetővé.

Fontos azonban tudnunk, hogy a külső légnedvesség és a hőmérséklet változásával a faanyag képes korlátozottan zsugorodni és dagadni. Az egyes fafajok tulajdonságai között igen nagyok a különbségek. Így nélkülözhetetlen azok pontos ismerete. Ne feledjük a régi asztalosok mondását: „minden fának lelke van!”

150 év erdőművelése II.

Erdőnevelés és ápolás

A számtalan erdőápolással, erdőneveléssel foglalkozó cikk közül néhány ízelítő:

1905. május

Lonkay Antal: „Az áterdőlésről.”

„Az áterdölések útján nyerhető fa mennyiségek tekintetében úgyiszlóván teljesen tájékozatlanok vagyunk, e miatt az üzemi elírásokban az áterdölések útján kiserbető fatömegek csupa óvatosságból nagyon alacsonyra vannak becsülve. Az óvatosság indokolt, mert helytelen áterdölésekkel többet ártunk, mint használnunk, de kellő ellenőrzés kikötése mellett az áterdölések tekintetében szabadabb kezet kellene biztosítani s az áterdöléseknél nem annyira a kiserbetendő fatömeget, mint inkább a szakszerű áterdölés szükségét kellene előírni. »

1907. április

Róth Gyula: „Az erdölések gyakorlati keresztülviteléről.”

„...az erdőlésnél nem a kikerülő faanyag irányadó, hanem a lábón maradó. Az erdölés célja első sorban erdőápolás és ezért a lábón maradó állomány előnyére kell, hogy váljék! Ebből a szempontból megítélve világos, hogy oly erdölés, amely csak elhaló és elnyomott anyagot vesz ki, hozhat ugyan fabozamot, de semmi egyéb számbavehető befolyással nincs. Az csak a halottaknak eltakarítása, de az élőknek segélyt nem nyújt sem a koronákban, sem a gyökerekben. Erdőápolási szempontból ennek értéke semmi, gazdasági haszna csekély és legfeljebb erdővédelmi szempontból érdemel figyelmet... az erdölést okvetlenül széles mederben kell megindítanunk oly irányban, hogy a lábón maradó fák fejlődését elősegítsük. E végből bátran bele kell nyúlnunk az uralkodó állományba és az erdő korával fokozatosan mind erősebben kell megszakítanunk a záródást is a legszébb, legértékesebb anyag javára, a hibás alakú és beteg fákat el kell távolítani, de az életképes gyengébb anyagot kíméljük. E mellett törekednünk kell a törzsek arányos elosztására és az elegy arány helyes szabályozására.»

1933. február, március

Maróthy Emil m. kir. erdőtanácsos, kerületi erdőrendező: „Állományápolás, fiatalosok felszabadítása» cikkben a tisztítások elmaradása vagy szakszerűtlensége miatt – tulajdonost és nemzetgazdaságot – ért kárra hívja fel a figyelmet.

„Amikor az ország súlyos gazdasági válsággal és pénzügyi nehézségekkel küzd, /amikor csupán faanyagért a magyar pengők milliói özönlenek a külföldre, szomorúan hangzik az a megállapítás, hogy Csonkamagyarország fiatal és középkorú erdőségeinek tekintélyes része, ha nem is siralmas, de minden esetre olyan állapotban van, amilyenben rendszeres kezelés mellett, lennie nem volna szabad.»

Fahasználati módok és üzemmódok, erdőkezelési szemlélet

E százötven éves erdészettörténeti keresztmetszet azt is feltárja, hogy vannak örökzöld témák, amik talán kisebb mértékben, de ma is foglalkoztatják a szakmát.

Az erdészeti elméleti szakemberek ajánlásai és a gyakorlati kivitelezés döntő többsége között mindig is voltak eltérések. Így van ez ma is például a természetes felújítás vagy a szálalás esetében, de például az elegyesség kérdésében már sokkal nagyobb a szakmai egyetértés.

1867. április

Erdődi Adolf: „Szaporítsuk az elegyes állabokat.» Az elegyes erdők kialakításának fontosságát, károsításokkal szembeni nagyobb ellenálló képességét, nagyobb gazdasági értékét taglalja. Összeveti az elegyes állományok előnyeit és hátrányait.

1884. áprilisi szám lapszemléje be számol a szálalás és a vágásos üzemmód előnyeit, hátrányait bemutató kiadványról.

„Vágásos- vagy szálaló gazdaság című alatt nagy érdekű cikket közöl a „Schweizerische Zeitschrift für das Forstwesen» f. évi I. füzeté, Landolt tanár tollából. Minthogy az erdő- gazdaságnak újabb irányzata az eddig túl-

ságosan pártolt és alkalmazott vágásos gazdaságtól a szálaló felé kezd hajolni, s ez az eddigi gazdálkodásban nagy fordulatot képez, teljesen indokoltnak, sőt szükségesnek véljük Landolt értekezést az alábbiakban ismertetni.»

1889. április

Pech Dezső, m. kir. főerdész: „A közepérdő üzem» előnyeiről ír.

„Mióta az 1879. évi XXXI. törv. - cikk életbelépett s ennek alapján a területi erdők szakszerű kezelésére is mind nagyobb gond fordítatik, a közepérdő üzem jelentősége nálunk is jóval emelkedett. A területi erdőbirtokok nagy része aránylag csekély erdőterülettel rendelkezik, igényük és szükségletük azonban – mi a faválasztékok különfélésegit illeti – annál nagyobb.»

1903. június

Kaán Károly: „Vezérelvek a feltárt erdők felújításánál» címmel érdekes megközelítésben tárja elénk a gyenge feltartás és a mesterséges felújítás közötti összefüggéseket.

„Az erdőfeltárás munkájával ledőlnek azon utolsó kételyek vagy tényleges nehézségek, melyek miatt az erdőbirtokos a hegyvidékek tüllelű, lombos vagy akár lombossal vegyes tüllelű erdőségeinek természetes felújítása elé hosszabb idő óta majdnem kizárólagosan a mesterséges erdőtelepítést helyezte s ennek alapján kérelmetlenül tarra vágatta az erdőt, mely annak idején jórészt az anyafák alábulló magjából keletkezett.

... ahol lehet, a természet munkájának támogatása mesterkedés nélkül igénybe vétessék.»

1911. március

Rainiss István: „Tölgyesek fokozatos felújítása egész fordulósági idő alatt» cikke a természetes felújítás érdekében a gyakorlattal összhangban lévő üzemmódot szorgalmazza.

„Kíváncsnak tartanám, hogy ... a fokozatos felújító vágásmódot alkalmazó

A vetények megóvása a madarak ellen.

A karókon ülő orvadaraktól a kisebb madár sereg annyira fél, hogy az általok uralt környékről nagyobbára elköltözik, a nagyobb magevő szárnyasok nevezetesen a varjak azonban nem hagyják el oly könnyen kedves legelőjüket, ezek ugyanis seregesen összecsoportosulnak s a legnagyobb zajjal az orvadarak körül szállongnak s úgy tesznek mintha heves támadást intéznének ellenük, annyira azonban nem jó a dolog, s miután a varjak látták, hogy a ragadozók minden félelem nélkül stoice ülnek s helyeikből nem mozdulnak, annélkül, hogy csak egy is leült volna közülök odább állanak, ugyan azon fogást ismételve más, sőt néha harmad nap, természetesen ugyan azon eredményen; – később végképen elmaradnak.

P., 1863. augusztus. 32. old.

erdőtisztek minél többen hozzászóljanak, hogy így elérjük azt, miszerint ne az erdő szenvedjen az üzem- tervi előírásokért, hanem az üzemtervi előírások alkalmaztassanak a való életbe.

1920. augusztus

Roth Gyula: „A szálerdők természetes felújításának előkészítése” címmel a szerző gyakorlati tapasztalatait közli.

„Általánosságban azt mondhatjuk, hogy az erdőgazdasági tudomány képviselői a természetes úton felújított, elegyes és vegyes korú erdőt követelték, a gyakorlatban pedig egyre jobban terjedt a mesterségesen felújított elegyellen egykorú erdő. Az elegyetlen, egykorú, tarvágásos szálerdő teljességgel természetellenes. Ha a természetes úton keletkezett erdőket vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy nagyobb kiterjedésű elegyellen erdőket a természet csak a luczfenyőkből alkotott, ezekbe is szórványosan egyéb fajok vannak belekeverve és az elegyetlen luczosok korántsem egykorúak, sőt igen nagy korkülönbségeket találhatunk látszólag teljesen egyöntetű állományokban. A többi fajfajból elegyetlen erdőt a természet nem alkot. Ahol a bükköt, jegenyefenyőt, tölgyet, erdei- és feketefenyőt nagyobb területen elegyetlenül találtam, ott mindig emberi beavatkozás nyomait is meg tudtam állapítani, a koradatai pedig minden, a természetes eredet bélyegét viselő erdőben feltűnően tájbatárok között ingadoztak.”

1921. december

Kaán Károly: „Szálalóvágásos gazdaság lomberdőkben. Többtermelés fokozatos használással” című cikkében a sok ütemben – néhány évente – végrehajtott gyérítések és véghasználat kivitelezését részletezi. Felhívja a figyelmet a lomberdők ilyen kezelésénél szükséges nagyobb odafigyelés fontosságára.

„Azok az eljárások, amelyek fenyves gazdaságokban jó eredményre vezetnek, lombos és főleg tölgyerdőgazdaságban céltalanok, sőt nem egy esetben károsak. Szegélyvágások tölgyerdőkben tuskósarjas értéktelen fiatalost teremtenek, s hozzá ott, ahol a vad jobban elszaporodott, vadlegelőkké szolgálnak. A nagyobb vagy legalább is számbajövő lékek ugyanilyen eredménnyel járnak, s a magból kelt természetes felújulás ártalmára vannak.

A tölgy, mely fiatal korában nagyon eltűri a beármialást, igen kevés megvilágosítás mellett már alátelepedik.

A fokozatosan, de óvatos körülményekkel végrehajtott olyan koronabontás,

Ákácunk neve és eredete.

Az ákácot teljes joggal nevezhetjük a mienknek. Hogy milyen áldás ez a fa nekünk, arról különösen a nagy magyar Alföld és a Dunántúl erdőtlen vidékei beszélhetnek, a hol ez a fa egész erdőt pótol, mert „gazdaságosan” művelhetik, hamar kész. Tűzifa, épületfa, szerszámfa, szálló karó és kerítés karó, egyszóval minden kikerül belőle. Ezen felül a vidék szépítéséhez is hozzá járul. Csak az, ki e vidékek gazdaságait beutazta, bir fogalommal arról, mennyivel másképp néz ki a gazdaság ott, a hol nemcsak pusztáról-zusztára, de – mondhatnám – tábláról-táblára sorokban kultivált ákácok övezik a határokat, s e fák díszítésen kívül haszonnyújtásra is hivatvák.

Ez a fa eredeti hazájában: Pennsylvania, Illinois, Virginia, North-Carolina és Tennessee államokban, valamint a Mississippi mellett most is vad állapotban található. Angol neve : Locust-tree (Locust = szöcske, Isten lova = sáska faj, tree = fa.) Nálunk 300 év óta honos s itt is sok helyt már elvadult.

közl : Flatt Károly. (EL 1889. június, 499. oldal)

mely az egyéni kiválás szerint fejlődésre legalkalmasabb fatörzsek tömeggyarapodását czélozza s ezzel az erdőgazdálkodásnak a többtermeléshez fűződő érdekeit szolgálja, megoldani képes a teljes sikerű felújulást és a kellő mértékig tartott beármialás révén azt a fontos érdek is, hogy a tuskók ne sarjadzanak. “

1926. december

Róth Gyula: „A természetes felújításról” című cikkében egy korábbi, a természetes felújítást előtérbe helyező cikkre reagálván így ír: „Előre bocsátom, hogy elvileg a természetes felújítás alapján álllok, de sobasem bangoztattam az „abszolút természetes felújítást”, ellenkezőleg, ismételtelen kiemelttem azt, hogy egyelőre - évtizedeken keresztül - többnyire szükségünk lesz arra, hogy nagyobb mértékben mesterségesen segítsük ki a természetes felújítást. A mi erdeink legnagyobb részben nincsenek oly állapotban, amely a természetes felújítás zavartalan menetét lehetővé tenné; mégba sikerülne is a vágást mindvégig a legelőnyösebben vezetni, akkor sem lehetne biztosítottak mondani a sikert, mert a természetes felújítás bosszú ideig tartó, gondos és céltudatos előkészítést kíván, ha t. i. azt rendszeresen és állandóan akarjuk biztosítani. Sikeres kivitele mindig nebezebb, mint a mesterséges ültetés. Teljesen kizárni még a későbbi jövőben sem fogjuk tudni a mesterséges segítséget, legfeljebb ott, ahol tényleg száalással dolgozhatunk. Ahol felújító vágásokkal – területileg elhatárolt bontásokkal – kell dolgozunk, ott mindig fognak maradni – igaz, nem nagy – részek, amelyek mesterséges pótlást követelnek.”

1927. április

Braxatorisz Zoltán m. kir. főerdőmérnök: „Az erdő felújításáról” cikkben leírja hogy az ideális természetes mage-

redetű felújítással szemben miért alkalmazzák a sarjerdő üzemmódot.

„Ha teljesen a természetre bízunk a felújítás munkáját, ez tulajdonképpen nem felújítás, hanem helyesebben természetes felújulás, a kibaszolás következménye. Szálerdő üzemmódban kezelt erdőségeink legnagyobb része nincs olyan állapotban, hogy a bármiképpen előidézett természetes felújulás mértéke az erdőgazda igényeit kielégítene, viszont a mesterséges felújítás ma már majdnem elviselhetetlen költségek elé állítja a birtokost. Ezért alkalmazzák itt (Dunántúl) előszeretettel a sarjerdő üzemmódot főleg a kisebb erdőbirtokosok, mert a felújítása költség nélkül, természetes úton történik, az úgynevezett felújító vágásos gazdasági eljárással és pedig oly mértékben, hogy majdnem megközelíti a teljes természetes felújulást.”

1949. augusztus

Blickhardt József: „A száalás lehetőségei hazánkban” címmel tudósít arról, hogy: „Erdőművelési tudásunk mai fokán kikísérletezett ténynek kell elfogadnunk, hogy a száaló-üzemmód a legalkalmasabb a fenyvesek és a fenyőfajokkal elegyes állományok esetében a legjobb szerfaminőség eléréséhez. Ez egyben alá is támasztja a Gazdasági Főtanács rendelkezését, amely szerint az északi begyvidéki erdők száaló üzemmódban kezelendők.

„Az Egri Erdőgazdasági Vállalat mérlegeli az eddigi üzemmódokról a száaló erdőre való áttérés lehetőségeit, s az arra legalkalmasabbnak vélt egyelőre két állományába szakbizottságot hívott meg. Az egyik állomány a szilvászáradi, a másik a fenyvespusztai erdőgondnokság kerületében van.”

1956. augusztus

Jablánczy Sándor: „A felújítóvágás hazai helyzete és fejlesztésének útjai”

Mit tudunk az erdőről?

Nem tudjuk még, milly korban adják a teljzárlatu álladékok a legnagyobb átlagnövedéket, ha minden használható fát számításba veszünk; miután eddigi termési tábláink a fiatalosok csekély fáját épen nem veszik tekintetbe. Ha a tudós erdőszők azt hiszik, hogy e még hiányzó ismereteink tisztán tudományos uton pótolhatók, ha a matematák képleteket gondolnak ki, melyek szerint a a fanövekvést minden termőhelyre nézve meglehessen határozni, ha a physiológok a növénytáplálás elméletét csak félig s akkor is félreértve arra alkalmazzák, mikép kiszámítsák a nőtért, melyet az álladékok egyes fáinak kell elfoglalniok, hogy azok a talajból lehető legtöbb faanyagot szívjának, akkor nagy tévedésben szenvednek.

E.1863. január. 17. old.

cikkben ma is érdekes adatokat közöl.

„A múlt helytelen erdőgazdálkodása következtében hazánk erdeinek több mint negyed része tarvágásos sarj üzemből származik. Állományaink fele tarvágásos szálaló üzeméből keletkezett és alig egynegyed része ered felújító vágásokból. Ennek a szomorú képnek reális kiegészítője az élőfakészlet példátlan alacsonyysága: hektáronként 100 m³. Erről mondja az 1040/1954. sz. M. T. határozat első fejezete, hogy: „az élőfakészlet a kapitalista rablógazdálkodás következtében csak mintegy 2/3 része” a nálunk lehetséges és szükséges élőfakészletnek. A határozat szerint (IV. fejezet) felújító vágásokat elsősorban bükkösökben és üde, elegyes tölgye-

sekben kell alkalmazni; a tarvágást teljesen meg kell tiltani a vízmosásos, valamint a 20°-nál meredekebb hegyladakon.”

Az 1992. szeptemberi szám a természetközeli erdőgazdálkodást szorgalmazó Pro Silva magyarországi csoportjának megalakulásáról tudósít.

1999. február

Dr. Koloszar József: „Szálalás ideális körülmények között” címmel adja közre a szálalásról alkotott véleményét.

1999. június

Varga Béla: „Egy újabb lépés a természetközeli erdőgazdálkodás felé”:

„Tíz évig tartó megalapozó munka után 1999. március 25-én Budapesten, az ÁESZ székházában a természetes folyamatokat követő erdőgazdálkodást szorgalmazó európai erdészek egyesületének (Pro Silva Europa) 26. nemzeti csoportjaként megalakult a Pro Silva Hungária közhasznú társadalmi szervezet.”

A 2002-es számokban Pro Silva erdőkezelésről szóló cikkek jelennek meg.

2005. szeptember

Dr. Madas László, dr. Koloszar József, Csépanyi Péter: „A vágásos erdőből a szálalóerdőbe” címmel az átalakításról adnak közre hasznos gondolatokat.

Zárszó

Ilyen szűk terjedelmi keretben természetesen csak néhány főbb gondolat, érdekesség felvillantására tehettem kísérletet.

Örvendetes, hogy az Erdészeti Lapok minden számát sikerült digitalizálni, így az érdeklődő közönség számára is hozzáférhetővé tenni. A Lap hiteles erdészettörténeti keresztmetszetet ad, egyedülálló forrása a szakma számára ma is zömében vállalható, hasznos gondolatoknak, információknak.

Urbán Pál

az Erdőművelési Szakosztály elnöke

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

ADÓSZÁMUNK: 19815905 -2 -41

Kedves Olvasónk!

Ha Fontos számodra az Erdészeti Lapok megjelenése;

Ha Fontos a Vándorgyűlés, az erdészbarátság;

Ha Fontos az erdőkért végzett szakmai munka és még számos kiemelt ügy az érdekeink képviselésében:

akkor kérjük, támogasd az adód 1%-ának felajánlásával Egyesületünket!

Sokan nem ajánlják fel az adójuk 1%-át, így az felhasználatlanul az államkasszába kerül vissza...

Reméljük a mi munkánkat támogatásra érdemesnek találod!

Felajánlásodat, támogatásodat hálásan köszönjük!

Mit ér ma az erdőmérnöki diploma?

A Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Agrár Tagozatának Erdészeti és Faipari Szakosztálya konferenciát rendezett Dobogókőn 2011. november 25-én. Az összejövetel célja elsősorban az volt, hogy a résztvevők megoldást keressenek az érintett szakterületeken tevékenykedő mérnökök szakértői és/vagy tervezői jogosultságának megfelelő tanúsítására. Ma ugyanis az agrárgazdasági és agrár-vidékfejlesztési szakterületeken – ezen belül az erdőgazdálkodás szakterületein – a szakértői tevékenység végzésének feltételeiről szóló 1/2010. (I. 14.) FVM rendelet alapján, ötéves szakmai gyakorlat igazolása után bárki bejelentheti szakértői munka végzésére irányuló szándékát. A felsőfokú erdészeti végzettség ugyan előírás, de a tevékenység határozatlan ideig végezhető, kötelező kamarai tagság, továbbképzési kötelezettség és szakmai minősítés nélkül. Tervezői jogosultságról nem esik szó a jogszabályban, más jogszabályok hatálya pedig nem terjed ki az erdőgazdálkodás szakterületeire.

Végighallgatva a rendezvényen elhangzott előadásokat, hozzászólásokat és vitát, elgondolkodtam: csak a szakértői jogosultságok körül alakult-e ki vizsgázás helyzet vagy egyáltalán az azt megalapozó erdőmérnöki diploma valós értéke körül is bajok vannak? Mit is ér, mire jó, mit lehet kezdeni ma egy erdőmérnöki diplomával?

A már említett szakértői FVM rendeleten túl ma Magyarországon három olyan hatályos jogszabály van, amely az erdészekkel szemben bizonyos szakmai követelményeket támaszt. Ezek a következők:

- az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény,
- az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet,
- az erdészeti szakszemélyzet és a jogosult erdészeti szakszemélyzet nyil-

A selmeczi bánya- és erdőakademiáról.

[...] Ösztöndíj van ezen akadémián 44, évenkénti 300 forinttal, még pedig 20 bányászati és 18 erdészeti, 4 bányaszámvevősségi és 2 erdőszámvevősségi. Ezek azon r e n d e s hallgatóknak adományoztatnak, kik vagyontalanságuk mellett ezen akadémián legalább egy féléven át jeles tanulmányi előmenetelt, kitartó szorgalmat, és feddhetetlen magaviseletet tanúsítottak.

Van ezenkívül végzett jogászok számára 2 bányahatósági ösztöndíj 315, esetlegesen 520 forinttal.

Vége az erdészetet jelesen végzett egyéneknek valamely külföldi tanintézetben való magasb kiképzetésére évenként 1000 frt áll rendelkezésre.

Selmeczen, 1872. évi június-hó 12-én.

M. k. bánya- és erdőakademia igazgatóságától.

(EL 1872. július, 275. oldal)

vántartásba vételének és nyilvántartásból való törlésének, továbbképzésének, szolgálati tevékenységének részletes szabályairól, valamint az erdészeti hatósági és igazgatási feladatokat ellátó személyek szolgálati tevékenységének egyes szabályairól szóló 71/2010. (V. 13.) FVM rendelet.

A törvény az erdőgazdálkodásban dolgozó szakembereknek két csoportját különbözteti meg: az **erdészeti szakszemélyzetet** és a **jogosult erdészeti szakszemélyzetet**. A különbség azonban nem a képzettség szintjében, hanem az igazolt szakmai gyakorlat időtartamában van. A 71/2010. (V. 13.) FVM rendelet szerint erdészeti szakszemélyzet vagy jogosult erdészeti szakszemélyzet is lehet bárki középfokú vagy felsőfokú erdészeti szakképesítéssel is, de jogosult erdészeti szakszemélyzet csak az lehet, aki legalább két év szakmai gyakorlatot igazolni tud, és részt vesz az előírt továbbképzéseken.

Erdőtörvényünk külön fejezetben foglalkozik az erdészeti munkák szakmai irányításával és ezen belül az erdészeti szakszemélyzet kötelezettségeivel és jogosultságaival. Egyedül itt, a 101. § (2) bekezdésében jelennek meg azok a sajátos szakmai feladatok, melyek elvégzésére kizárólag felsőfokú erdészeti szakképesítéssel rendelkező szakszemélyzet jogosult. Ezek pedig, a következők:

- erdőtelepítési kivitelezési terv készítése,
- erdészeti magánút tervezése,
- körzeti erdőtervezés kivételével erdészeti térképezés,
- erdő rendeltetését szolgáló műtárgy, csatorna, tározó tervezése.

Kérek minden erdőmérnök kollégát, vessen számot eddigi gyakorlatával: hány-szor tervezett erdőtelepítést, erdészeti magánutat, egyéb műtárgyat és hány-szor térképezett? Úgy gondolom, a többségünk erdőtelepítést még néha tervezett, de a többi feladat csak néhány olyan mérnök-nél fordulhatott elő, aki speciálisan ezen a szakterületen dolgozik.

A szakigazgatásban erdőtervezőként, erdőfelügyelőként dolgozók számára sem jogszabályi előírás ma a szakirányú felsőfokú végzettség.

Felmerül a kérdés: hol van itt szükség ennyi erdőmérnökre?

Persze, lehet avval érvelni, hogy az erdőtulajdonos el tudja dönteni, kell-e neki a drágább erdőmérnök, vagy középfokú végzettségű jogosult erdészeti szakszemélyzettel is beéri, miért kellen-e ezt jogszabályban is előírni?

Ha megnézzük, hogyan működik a rendszer más szakmáknál, láthatjuk, igenis kötelezően előírt a megfelelő képzettséggel, esetenként külön jogosultságokkal rendelkező szakemberek igénybevétele. Cégbírósi bejegyzést érintő iratokat például kizárólag ügyvédi közreműködéssel lehet benyújtani. Az ügyvédi munkához nem elegendő a jogi diploma, egyéb feltételeknek is meg kell felelni, azaz jogosultságot kell szerezni. És még sorolhatnám.

A képzettségi szint, és esetenként azon felül még a megfelelő jogosultság előírása, alapvetően minőségbiztosítási célokat szolgál. Rendes körülmények között csak így lehet nagy valószínű-

Ö s z t ö n d í j a k .

A bányakademia számára 30 bányászati és 6 bányaszámvevősségi, és az erdészeti akademia számára 12 erdészeti ösztöndíj évenkénti 210 forinttal van rendszeresítve, melyek azon rendes növendékeknek adományoztatnak, kik vagyontalanságuk mellet kitűnő tanulmányi előmenetelt, kitartó szorgalmat és helyes magaviseletet tanúsítanak.

Van azonkívül a végzett jogászok számára 2 bányahatósági évenkénti 300 frtos és erdélyi ifjak számára 6 erdészeti erdélyi országos 300 forintos ösztöndíj.

(EL 1869. július, 272. oldal)

Hirek a selmeczi erdészeti akadémia megszűntetéséről.

Több hazai napi lap, különösen pedig a „Pesti napló” f. é. April 19-ki számában azon szomorító hírt közli, hogy a mariabrunni erdészeti tanintézet újja szervezésével egyidejűleg a selmeczi erdészeti akademiát megakarják szüntetni.

Ugyan is azon fiatal erdészek, kik eddig évenként mintegy 30 végezték a selmeczi akademiát, nagyobbrészt kényszerítve lennének más pályára szálni magukat mert a mariabrunni élet bizonyosan még egyszer annyiba kerül mint a selmeczi, ily tetemes kiadást pedig a kevésbé vagyonos ifjak, kik épen e miatt választják e szerény pályát, három éven át meg nem bírának. Ennek természetes következtése az lenne, hogy honfiaink közül mindég kevesebben választván e pályát, a szakértő magyar erdészeti értelmiség, s evvel honi erdészeti érdekeink előhaladása is csökkenne.

Végre az országos m. gazdasági egyesület, Selmecz sz.k. város közönségét s a m. erdészegyletet szólítja fel a P. N., hogy illető helyen oda hatnának, hogy e hír ne valósuljon.

1865. május. 163. old.

séggel szavatolni, hogy az elvégzett munka megfeleljen a követelményeknek. Igaz, egy ilyen rendszer fel is értékeli azok munkáját, akik a megfelelő képzés birtokába jutottak.

Ha ez így működik a szakmák többségénél (orvos, ügyvéd, építész stb.), akkor az erdőmérnököknél miért nem? Ma, amikor az erdőgazdálkodásban előtérbe kerülnek a folyamatos erdőborítást biztosító, újszerű erdőkezelési eljárások, meg kell felelni a NATURA 2000 elvárásoknak, a társadalom erdővel szemben támasztott növekvő igényeinek, felértékelődik a magasán képzett erdőmérnökök szerepe. Meggyőződésem, csak úgy tudunk eleget tenni a kihívásoknak, ha az erdőmérnöki kar alkalmazására, szerepére vonatkozó előírásokat sürgősen átalakítjuk. Amennyiben ezt nem tesszük meg, magunkat értékeljük le.

A szakszemélyzet, a szakértő és a tervező fogalma nem azonos, még ha van is átfedés tevékenységük között, mégis más-más feladatot végeznek.

Ahogy erdőtvörvényünk ki is mondja: a **szakszemélyzet** feladata az erdőgazdálkodás szakszerűségének biztosítása, azaz a munkák szakmai irányítása.

A **tervező** ezzel szemben már specialista, aki megfelelő ismeretekkel és jártassággal rendelkezik ahhoz, hogy a maga szakterületén terveket készítsen.

A **szakértő** szintén specialista, aki egyes szakterületeken átlag feletti szakismeretekkel rendelkezik, képes a felmerült nehezebb szakmai kérdések megoldására.

A tervezőtől és a szakértőtől elvárható, hogy a felsőfokú végzettségen felül további minősítéssel is rendelkezzen, ami igazolja, mestere szakterületének. Ezt kellene szolgálnia a szakértői, tervezői jogosultság kötelező bevezetésének az erdőgazdálkodás területén is.

Nos, nézzük sorjában egy kicsit részletesebben:

Azt, hogy hol indokolt **felsőfokú végzettségű jogosult erdészeti szakszemélyzetet, erdőmérnököt** alkalmazni, két szempont szerint célszerű mérlegelni. Üzemméret szerint és feladatok szerint.

Teljesen nyilvánvaló, hogy egy nagyobb erdőgazdálkodási egység irányítása több szakértelmet, magasabb képzettségű szakembert igényel, mint egy-néhány hektárosé. Nem véletlenül alakult ki már az erdőgondnokságoknál és később az erdészeteknél is az erdőmérnöki irányítás gyakorlata. Ha azt akarjuk, hogy az erdőtvörvény elején megfogalmazott célkitűzések mielőbb meg is valósuljanak, annak egyik záloga a területnagysághoz kötött kötelező erdőmérnök-alkalmazás mielőbbi visszaállítása. Hasonló megfontolásból a vadászati törvény is előírja a területhez kötött szakember alkalmazását, a mi jogszabályaink miért nem?

Feladatonként vizsgálva az erdőmérnök alkalmazásának szükségességét, először megállapíthatjuk, hogy a jelenleg felsőfokú végzettséghez kötött, korábban már felsorolt feladatok közül, egyedül az erdőtelepítési kivitelezési terv készítése esetében indokolt a jelenlegi törvényi előírás. A másik három eset, a magánúttervezés, a térképezés, az egyéb erdészeti létesítmények tervezése mind olyan speciális feladatok, melyek a jogosult szakszemélyzet napi gyakorlatában alig fordulnak elő. Ha ilyen munkák végzésére van szükség, azt általában az erre szakosodott tervezők, szakértők végzik el. Nekik viszont ehhez felesleges jogosult erdészeti szakszemélyzetnek lenniük, hiszen általában nem az erdészeti munkák szakirányításával foglalkoznak.

Ugyanakkor vannak az erdőtervényben olyan, a szakszemélyzet közreműködését igénylő feladatok, amelyek végrehajtásához kifejezetten indokolt lenne az erdőmérnöki végzettség megkövetelése. A teljesség igénye nélkül ilyen például az átalakítási vagy szálalási terv készítése, az erdők természetességi állapotának módosításával, az erdőterv módosításával vagy az erdő igénybevitelével kapcsolatos eljárások.

Ami a speciális feladatokat illeti, be kell vezetni a **jogosult tervező** fogalmát és létre kell hozni a jogosultságot biztosító intézményrendszert. Az erdészeti magánút, az épített közelítő nyom, a vadkárelhárító kerítések kivételével az egyéb erdészeti létesítmények, továbbá a közjóléti fejlesztési terv készítése mind olyan tevékenység, ahol az erdőmérnöki diplomán kívül szükséges a szakirányú ismeretek megléte és annak igazolása. A jogosultság egyszeri megszerzése nem elég, azt időszakonként meg is kell újítani, ahogy ez a jogosult erdészeti szakszemélyzet számára is előírás. Éppen azért, hogy a jogosult tervező ismeretei megfeleljenek a kor színvonalának. A tervezői jogosultság biztosításának rendszerét – mint más szakmánál is – az erdőmérnökök esetében is célszerű a mérnöki kamarához telepíteni. Ha már „mérnök”-nek nevezzük magunkat, akkor az elnevezés mögött megfelelő tudásnak is lennie kell, amit a mérnöki kamarához való tartozás erősít meg a legjobban. A tervezői jogosultság biztosítása sokkal inkább e köztestület hatáskörébe tartozik, mint az ágazati minisztériumhoz. Természetesen, ez együtt jár a kötelező kamarai tagsággal.

A **szakértők** – és ezen belül az igazságügyi szakértők – helyzete hasonló a tervezőkéhez. Bár az igazságügyi szakértőknél kötelező a kamarai tagság az igazságügyi szakértői kamarában, a szakértői jogosultság időszakos szakmai felülvizsgálatára itt sem kerül sor. Ahogy a tervezőknél is, a szakértőknél is kívánatos lenne a kötelező kamarai tagság legalább valamelyik szakmai kamarában és az időszakonkénti szakmai minősítés. Igaz, ez többlet terhet ró a szakértőkre az eddigiekhez képest, de csak így garantálható a szakértői munka magas színvonala és a hozzá kötődő magasabb díjazás.

A szakszemélyzet, a jogosult tervező és a szakértő munkája általában az erdészeti szakigazgatás, a hatóság elé kerül, ahol megmérettetik. Nyilvánva-

ló, hogy az erdészeti hatóságnál is legalább olyan képzettséggel és jogosultságokkal kell rendelkezniük az eljáró ügyintézőknek, mint a másik oldalon. Tehát, erdőfelügyelői, erdőtervezői munkakörben legyen előírás az erdőmérnöki végzettség, a tervezői jogosultsághoz kötött feladatok elbírálását a megfelelő szakértői/tervezői jogosultsággal rendelkező tisztviselő végezze.

Összefoglalva az erdőmérnöki diploma mai értékével kapcsolatos gondolatimat, azt mondhatom, ha a magyar mérnöktársadalomhoz akarunk tartozni, akkor igazodnunk is kell az általános gyakorlathoz.

A szakszemélyzetnél az erdőmérnök alkalmazása meghatározott területnagyság felett legyen ismét kötelező, a felsőfokú végzettséghez kötött szakszemélyzeti feladatokat pedig, felül kell vizsgálni és el kell különíteni a tervezői feladatoktól.

Be kell vezetni a jogosult tervező fogalmát az erdészeti jogszabályokban. Jogosult tervezőként, szakértőként csak olyan erdőmérnök működhesen, aki legalább valamelyik szakmai kamarának tagja, ahol a jogosultság időszakos megújítása is megtörténik. Az elveket az erdészeti igazgatásban is érvényesíteni kell.

Dr. Pál Miklós

Megújul az Egyesület jelenléte a világhálón

2011 decembere óta tartó előkészítés, majd a 2012 elején kialakított részletes fejlesztési ütemterv összeállítása, illetve a fejlesztésre meghívott ajánlattevő cégek versenyeztetése után – a vonatkozó elnökségi határozat alapján – megkezdődött az Egyesület világhálós jelenlétének átfogó megújítása. A honlap(ok) megújításához jelentősen hozzájárul az Andreas STIHL Kereskedelmi Kft. támogatása. A fejlesztéseket a négy cég versenyeztetése során legjobb ár-érték arányú ajánlatot adó Groteszk Kreatív Társulat Bt. végzi. Az új központi oldal bemutatása 2012 áprilisában várható.

A célok egyértelműek és világosak: a tagság, a Helyi Csoportok és a Szakosztályok igényeit kiszolgáló, korszerű grafikai arculatú, minden szegmensében felhasználóbarát, könnyen kezelhető, modern web-alkalmazásokat integráló központi egyesületi honlap létrehozata-

la, melyről meghatározott tematikájú egyesületi oldalak érhetőek el majd a közjövőben, egyetlen kattintással. A tervek szerint a jövőben a Könyvtár, az erdei iskolák vagy például az év fája témája is külön oldalt kaphat.

A fejlesztések során az oee.hu honlap teljes web-arcuata átalakul, egyszerűsödik és átláthatóvá válik a menüszerkezet, melynek tartalmai is „vérátömlesztésen” esnek át. Igazodva a kor internetes követelményeihez új funkciókkal gazdagodik a honlap (pl. kategorizált hírfolyam, közösségi oldalak megjelenési lehetősége), miközben ezzel párhuzamosan a háttérműködést kiszolgáló tartalomkezelő rendszer (CMS) teljes értékű átprogramozása is megtörténik.

A vandorgyules.hu tematikus oldal web-grafikája szintén felfrissül, működése egyszerűsödik, és lehetőség teremődik a mindenkor rendező er-

dőgazdaságok egyes arculati igényeinek évenkénti frissítésére. Az oldalhoz kapcsolódó tartalomszerkesztő felület főkönyvtárként beépül a központi oldal tartalomkezelőjébe, így könnyebben kezelhetővé válik a honlapok és a később kialakításra kerülő tematikus oldalak szerkesztése. Az egyesületi vandorgyűlések honlapja új, évenkénti archiválást lehetővé tevő rendszert és a rendezők munkáját és a jelentkezők hatékony informálását elősegítő új on-line regisztrációs menüt is kap.

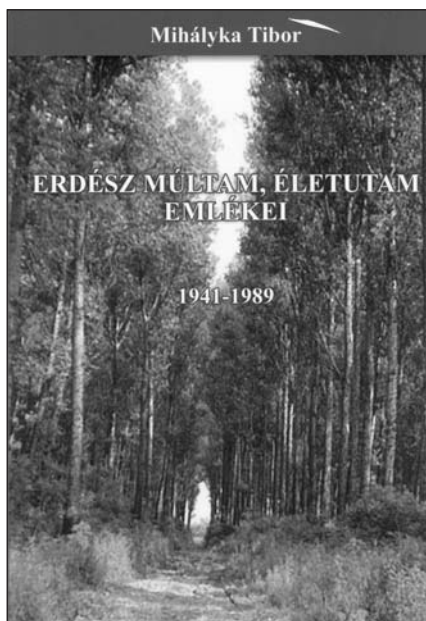
Az oee.hu, a vandorgyules.hu és az erdeszetilapok.hu üzemeltetése a fejlesztések lezárása után, egyetlen szerveroldali kiszolgálóhoz kerül, mely a jelenleginél jóval költséghatékonyabb és biztonságosabb működést jelent majd a jövőben.

Nagy László

Könyvismertető

Mindig örvendtem, ha egy új könyvet hoz a posta, vagy a szerző személyesen adja át azzal a természetes kéréssel, hogy írjak róla néhány sor ismertetőt. Az örömet csak fokozza, ha az valamely térség részletes szakmatörténeti leírásával foglalkozik. És ahogy mondani szokták, már csak hab a tortán, ha a szerző kerületvezető – egy, úgymond, tő melletti – erdész.

Mert valljuk be őszintén a csemeterkertben, a gyérítésekben, véghasználatokban vagy a rakodókon tevékenykedő kollégák helyzetüknél fogva más-keppen látják és élik meg a történeteket, mint a fehérgalléros irodisták. De olykor még a műszaki vezető mérnökötől is eltér szakmai szemléletük. Nem a lényegbevágó dolgokban, hanem csak az apróbb, de fontos részletekben.

Nos, *Mihályka Tibor* könyve sem okozott tartalmában csalódást. (A nyomdai és tördelési hiátusokról nem a szerző tehet.)

Koczka Zoltán előszavában „Utololsó mohikánként” említi a homokfásítás aranykorában a térségben tevékenykedő Tibi bácsit. S ahogy lapozzuk a kiadványt, valóban első kézből olvashatjuk az erdész negyvenes évektől kezdődő életútját, gondját, baját örömet, bánatát. Mint egy film, pereg előttünk a szélfűvásos Alföld kopár tájainak „bezöldülése”. Érdekes végigolvasni a könyvet akkor is, ha szűkebb pátriánk a hegyes vidéken található. Gratulálunk Tibi bácsi. Köszönet a KEFAG Zrt.-nek a támogatásért.

Pápai Gábor

MAGÁNERDŐBEN

Tisztelt Olvasó!

Az OEE és a MEGOSZ abban állapodott meg, hogy a továbbiakban a MEGOSZ logó külön nem jelenik meg a hírek fejlécében. Viszont a „Magánerdőben” rovat változatlan tartalommal és céllal önálló rovatként továbbra is folyamatosan megtalálható majd az Erdészeti Lapok hasábjain. Várjuk továbbra is a magánerdő-tulajdonosok – MEGOSZ-tagok és nem MEGOSZ-tagok – cikkeiket, észrevételeit, tanulságos eseteket, rövid tudósításokat.

Erdészüdvözzettel:

Dr. Sárvári János
rovatvezető

* * *

Mit várhat a magánerdő a 2012-es évtől?

Így az év elején, a tavaszi munkák megkezdésekor érdemes számvetést készíteni és elgondolkodni azon, hogy milyen év elé is néz a magyar magánerdő-gazdálkodás. A támogatások szempontjából igen vegyes a kép és még korántsem tiszta minden részlete. Ennek ellenére megkísérünk a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján egyelőre remetszést adni a magánerdő vonatkozásában.

Nemzeti támogatások:

Az erdészeti szakirányítás 2011. évi és 2012-ben is folytatódó teljes támogatás vesztése olyan súlyos problémákat gerjeszt a magánszektorban, amit nem kell részletesen ecsetelni. Gondoljunk csak a szakmai munkák színvonalának, számonkérhetőségének várható csökkenésére, a nem működő magánerdő területek stagnálására, vagy éppen a védelem nélkül maradt magánerdőkben a falopások ugrásszerű növekedésére. Ezek a jelenségek egyes szakhatósági jelentésekből, híradásokból már visszaköszönnek. A MEGOSZ feltett szándéka az, hogy – pontos összesített adatsorok birtokában – ezeket a káros jelenségeket összefoglalja, leírja, értékelje és lehetőség szerint pénzben mérhető negatív hatásait is a szakközönség elé tárja egy, a későbbiekben összeállítandó jelentésben.

A nemzeti támogatások azonban nemcsak a szakirányításra és a közcélú erdőgazdálkodási feladatokra sem jutnak, hanem maradéktalanul az állami kötelezettségvállalással bíró nemzeti er-

dőtelepítési és erdőfelújítási programok determinációjára sem. Ez már tavaly is komoly problémát okozott és – a keretszámokat ismerve – az idén már megoldhatatlan feladat elé állíthatja a döntéshozókat.

Szerencsére a nemzeti támogatásokon belül létezik annak egy jól működő szelete, nevezetesen a közfoglalkoztatás. A tavaly óta a magánerdőkben is igénybe vehető program szépen fejlődik és a magánerdős szektorban is átlépte a bővös 1000 fős foglalkoztatási létszámot az idén. A tavaly még a Nemzetgazdasági Minisztérium által koordinált feladat ettől az évtől kezdődően átkerült a Belügyminisztérium irányítása alá. Dicséret illeti mindkét tárcát, mert rugalmasan, a problémamegoldás szándékával és példamutató együttműködés keretében vezényelték le az eddigi pályázattási, beszámolási, kérelembenyújtási időszakokat.

Az uniós társfinanszírozott erdészeti jogcímek a magyar vidékfejlesztésben

Amint már arról a korábbiakban beszámoltunk, nagy reményekkel vágunk neki ennek az évnek, hiszen az eddigi jogcímek működésének felgyorsítására, egyszerűsítésére és új erdészeti jogcímek mielőbbi megnyitására vannak határozott ígéreteink a szaktárcától. Le kell szögeznünk, hogy az MVH munkájában is pozitív változások figyelhetők meg a közelmúltban mind a határozathozatalok, mind a kifizetések vonatkozásában, de észrevehetően javult a kommunikáció is a kifizető hatósággal. A MEGOSZ folyamatosan összegyűjti az ezzel kapcsolatos észrevételeket, kéréseket és azokat összefoglalva, megválaszolható „csomagokban” küldi meg az MVH-nak, majd igyekszik minél gyorsabban közreadni az arra kapott válaszokat. Az ÚMVP Monitoring Bizottságában is jelentősen erősödtek az erdőgazdálkodás, erdészet pozíciói, mióta külön Erdészeti Albizottság működik keretei között. Az ÚMVP 8. módosítása számos erdészeti vonatkozást tartalmazott és reményeink szerint ezt válthatjuk aprópénzre a közeljövőben az alábbiak szerint:

– Megjelenés alatt van az a több erdészeti jogcímet érintő módosításcsomag, ami jelentősen megemeli az erdőtelepítési egységarak után az erdészeti potenciál, illetve az erdő-környezetvédelmi jogcí-

mek egységarait is. Az erdőtelepítési, erdőszerkezet átalakítási, erdő-környezetvédelmi jogcímekben pedig további jelentős egyszerűsítéseket vetít előre.

– A sokszor emlegetett erdőnevelési beavatkozások rendelet sem várthat sokáig magára, hiszen az abban foglalt munkákat rövidesen meg kell kezdeni. Reméljük, április folyamán már pályázható lesz ez a projekt is.

– Az erdő-Natura jogcím rendelettervezete is a közigazgatási eljárás végső fázisában véleményezés céljából került az érintett civil szervezetek asztalára és azt reméljük, hogy észrevételeinkkel javítva szintén napvilágot lát úgy, hogy az ideai első igényeket már május 15-ig benyújthassák a jogosult erdőgazdálkodók.

A két utóbbi jogcímmel kapcsolatos rendeletek közel egy időben történő és mihamarabbi megjelentetése ráadásul ésszerű is lenne, hiszen széles körben való terjesztésük, „meghírelésük” a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt külön-külön nem is lenne elképzelhető. Persze már eddig is többször szenvedő alanyai voltunk annak a jelenségnek, hogy a hozzánk utolsó fázishoz közeli állapotban eljutó, igen pozitívnak ígérkező rendelettervezetek a legvégső pillanatban „kaptak gellert” olyan módosításoknak a szövegbe történő egyeztetés nélküli becsempészésével, ami alapjaiban lehetetlenítette el a jól induló kezdeményezéseket. Ilyen lehet például a támogatást igénylők körének vagy a támogatható területeknek az indokolatlan lehatárolása. Reméljük most nem esünk ennek a káros gyakorlatnak az áldozatául.

Jövőkép

Bár nem közvetlenül az idei évet érinti, de a magánerdő közeli jövőjét mégis alapvetően befolyásolja az új vidékfejlesztési uniós ciklus erdészeti feladatakat érintő része. Az eddig megismert uniós javaslatok és előkészítő anyagok azt mutatják, hogy – összhangban a jövőbeni Közös Agrárpolitika prioritásaival – az erdők nagyobb súlyt kaphatnak a 2013-2020 közötti időszakban. Legalább annyi jogcímmel számolhatunk majd, mint ebben az időszakban és ezek a feladatok nagyobb mozgástérrel kerültek megfogalmazásra az eddigi anyagokban, mint korábban. Az erdő, az erdőgazdálkodás mind markánsabban jelenik meg, egyre inkább nem a mezőgazdaság alárendelt része-

ként, hanem mind többször mellérendelő mondat szerkezetekben. Reméljük, hogy ezekhez a pozitív jelenségekhez az eddigi és ezután várható magyar erdészeti vélemények, javaslatok is hozzájárulnak. A 2013 utáni vidékfejlesztés várható erdészeti vonatkozásairól a következő Erdészeti Albizottsági ülésen beszámolunk és ennek anyagát az Erdészeti Lapokban is közzéteszük.

Összegzés

A magyar magánerdő gazdálkodás súlyos csapásokat szenvedett el a közelmúltban, de erejét és rugalmasságát az is bizonyítja, hogy megőrizte működőképességét. A legfontosabb feladat most az, hogy a rendelkezésre álló forrásokkal és lehetőségekkel úgy éljünk, hogy felhasználásukkal képesek legyünk áthidalni, pótolni a

keletkezett hiányokat és lehetőség szerint tovább építkezni. Az erdészeti szakirányítás – a remélhetően csak átmeneti finanszírozási problémák ellenére is – kulcsszereplője ennek a folyamatnak és ezért országos működtetését mindenféleképpen fenn kell tartani.

Dr. Sárvári János
MEGOSZ

Összefogás, összefogás, összefogás

(Kivonat Bedő Albert: Az új év alkalmából c. 1876 januárjában megjelent írásából)

Lapunk t. olvasó közönsége, úgybarátai és az Országos Erdészeti-Egyesület körébe csoportosult buzgó tagtársak képezik hazai erdészetünk szakmiveltetésének azon elemeit, melyek hivatva vannak a magyar birodalom területén a szélrőzsza minden irányában a szakismeretek szünetnélküli terjesztésére kiapadhatlan kútforrás gyanánt szolgálni.

Bár lelkes és kitartó munkásságu szerep ez, melynek hazafias és lankadatlan hathatós támogatása már 14 évet meghaladó idő óta teszi lehetővé azt, hogy e lapok a magyar olvasó közönség kezei közé juthassanak, s bár számra nézve szintén elég tekintélyes, de mégis aránylag az egyének azon számához, kik hazánkban erdőt birnak, az erdészeti szolgálatában állanak, vagy erdészeti ügyekkel foglalkoznak, igen csekély, s ezért annál közelebbi kötelességekben áll mindazoknak, kik az erdészeti ügyének állandó felvirágzásában, a gazdasági siker által nyújtott egyéni előnyök mellett egyszersmind Magyarországi anyagi jólétének lényeges előmozdítását is segíteni kívánják, oda működni, hogy hazai erdészetünk ügyének a minél lelkesebb és buzgóbb bajtársak lehető legnagyobb mértékben szereztessenek meg.

Az Országos Erdészeti-Egyesület, mely a hazai erdészeti közügyeinek munkálkodó központjául lenni van hivatva, feladatának lehető legsikeresebb betöltésére csak oly arányban működhet, a mily mértékben erre a munkáját hasznára fordító érdekelt közönség támogatása segíti.

Az „Erdészeti Lapok”, melyek szintén arra vannak hivatva, hogy az összes szakbeli ismereteknek, egyaránt az erdőmivelés, erdőhasználat, faipar és faüzlet köréből, közvetítő forrását képezzék, s az erdőgazdaságban üdvösnek felismert elméleti és gyakorlati ismerete-

ket, úgy az egyéni mint a közös érdekében, az erdészeti tárgyaival foglalkozó honpolgárok mindenikének birtokába juttassák: ebbeli feladatuknak hasonlóan csak úgy felelhetnek meg óhajtott eredménnyel, ha minél nagyobb azon munkatársak száma, kik a gyakorlati gazdálkodás körében vagy a tanulmányok elméleti mezején szerzett tapasztalataikat gyorsan kívánják az ennek hasznát vehető közönség tudomására hozni, vagy ha az olyanok, kik ez uton nem működhetnek közre, legalább a társadalmi érintkezés terén s anyagi segélyök által igyekeznek virágzóvá tenni azon egyesületet és szakközlejt, mely minden mellékérdéktől menten egyedül a hazai erdészeti ügyének javára szenteli minden munkásságát.

Erdészeti érdekének üdvös előmozdítására két érdekközösen egymáshoz csatolt tényezőnek kell közrehatni, s ezek az erdőbirtokosnak és alkalmazott erdőtisztjének egyetértő munkálkodása, mi különösen abban állandó, hogy a tisztesség meggyőző helyes érvekkel igyekezzék az erdő érdekében szükséges intézkedések megtételére a birtokost megnyerni, s ez viszont tisztjének üdvös törekvéseit érvényre jutni segítse. [...]

[...] Ha mind e két tényező a megjelöltük értelemben fog az erdők érdekében eljárni, s e mellett mindkettő az érdekeit szolgáló szakegyesületet és szakirodalmat hazafiúi kötelességből is folyó készséggel támogatja azért, hogy ezek segítségével elérhetővé tegye az összes hazai erdőgazdaság, s így saját előnye érdekében is mindazt, melyet egyéni munkakörben elérni nem lehet, s melynek kivételére, mint mindenütt, úgy nálunk is, az egyének erejének váltott egyesülése szükséges [...]

[...] majdnem 10 évre terjedő alkotmányos kormányzat alatt nem tudunk korszerű erdőtörvényt alkotni, sőt an-

nak is 105 kerek esztendője múlt el, hogy Maria Terézia királynénk elrendelje a megyei erdő felügyelők alkalmazását; de azért kivéve egy két megyét, melyekben véletlenül akadt e tisztségnek embere, az üdvös rendelet igéje testté nem lehetett [...]

[...] Az Országos Erdészeti-Egyesület s ennek közlejtje, az „Erdészeti Lapok” éber szemekkel őrködnek hazai erdő-cultúránk felett, s minden rendelkezésre álló módot és alkalmat igyekeznek felhasználni arra, hogy abból erdőgazdaságunk javának előmozdítására kellő haszon háromoljék. A t. erdőbirtokosokon és szakmunkásokon tehát a sor, hogy egyénileg működésük körében ugyanazt tegyék, s hogy a közterem szellemi és anyagi támogatásuk által az Országos Erdészeti-Egyesületet és ennek szakközlejtjét minél sikeresebb munkálkodásra képesítsék.

Bedő Albert

Sajtóközlemény

A 22 erdőgazdaság február 1–december 31-e között összesen 7741 közmunkást foglalkoztat. A Belügyminisztérium 9 430 millió forint támogatást ad, amihez az erdőgazdaságok saját forrásaikból 431,5 millió forintot tesznek hozzá. Így a program teljes költsége megközelíti a 10 milliárd forintot.

Az erdőgazdaságok a lehetőségeikhez mérten tavaly is hozzájárultak a munkanélküliség enyhítéséhez. Mivel a Gazdasági törvény hatálya alá tartoznak, a közmunkaprogramban való részvételük nem könnyíti meg a működési feltételeiket. Mindazonáltal a tavalyi közmunkaprogram sok pozitív tapasztalatot is hozott, nem egy közmunkást azóta főállású munkavállalóként foglalkoztatnak.

MFB Zrt.

Székelyföldi fűrészmalomok II.

A két háború között villanymotorral működtetett fűrészüzemek jöttek létre, melyek konkurenciát jelentettek a már korszerűtlen, kis termelékenységű vízfűrészek számára. A tulajdonosok már nem elsősorban eladásra, hanem saját célra fűrészelték a rönköket. A bútorgyárak számának növekedése nem kedvezett a vidéki asztalosmestereknek, ami szintén a fűrészmalomok szükségességét csökkentette.

A végső döfést az 1948-as államosítás jelentette. Ekkor a magántulajdonban lévő „tőkés kizsákmányolásra alkalmas” fűrészmalomok működését betiltották. Sok helyen a bennük található minimális vasalkatrészt is begyűjtötték.

A teljesen működésképtelen fűrészmalomok egyszerű pajtaépületét jó esetben más célra használták fel, fásszín, raktár lett belőle. Rosszabb esetben a karbantartás nélküli faszerkezetek elkorhadtak, a lajban kinőtt a fű és a gaz, a vízkerék „leromlott”. A több száz fűrészmalom a Székelyföldön lassan a feledés homályába merült.

A romániai néprajzi, népi ipari kutatások megindulása a '60-as években néhány fűrészmalom megmenekülését jelentette. A szabadtéri múzeumokba kerültek a székelységhez hasonló kultúrájú román és szász falvak fűrészzei. A Bukarest melletti múzeum, a Kolozsvár városában lévő gyűjtemény is birtokol ilyen szerkezeteket. A Nagyszeben közelében lévő Astra Múzeum 4 komplex fűrészmalomblokkot tulajdonol.

A Székelyföldön a székelykeresztúri Molnár István Múzeum kertjében a het-

venes években került felállításra egy Kápolnásfaluról átszállított szép fűrészmalom. Ezekben a múzeumokban megtaláljuk mind a kisméretű (50–60 cm) vízkerékkel működtetett, áttétel nélküli (ún. velencei vagy talján) fűrészmalomokat, melyeket a sebes folyású, kis vízhozamú patakokra telepítették, mind a 3–4 méter átmérőjű vízkerékkel hajtott, fogaskerék-, vagy laposszíj-áttétellel gyorsított forgású, ún. ausburgi fűrészmalomokat.

A '60-as évektől kezdve több tanulmány született a vízienergia felhasználásának története témakörében. Így a lisztelőmalomok, posztóványolók, gyapjúmosók, ércűzők, kallók, vasverők és nem utolsósorban a fűrészmalomok emlékeit összegyűjtötték, rendszerezték. Sajnos addigra már tárgyi emlék csak töredékesen volt található. A leírások, fotók száma kevés, az adatközlők pedig egyre kevesebben voltak fellelhetők.

A Székelyföld igen karakteres tájegységei néprajzi anyagának egyik legnagyobb gyűjtőhelye a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum filiáléja az Alsócsernátonban található Haszmann Pál Múzeum, ahol a háromszéki népi kultúra teljes vertikumát gyűjtötték és gyűjtik ma is az alapító fiai és unokái, valamint családtagjaik.

A Gyergyói-medence néprajzi kultúráját gyűjtötte hatalmas energiával Tarisznyás Márton néprajzkutató. Ő kezdeményezte a medence vízajtású szer-

Vasláb-beveder 2003, nagyon rossz állapotú tetőszerkezet

kezeteinek feldolgozását is. A Gyergyószentmiklóson lévő (ma az ő nevét viselő) városi múzeum udvarán létrehozott mini néprajzi gyűjteménybe került egy Remete-Eszenyőn fellelt fűrészmalom is. 1980-ban bekövetkezett halála után Márton László kezdeményezésére és segítségével került először kiadásra 1982-ben Tarisznyás Márton több tanulmánya „Gyergyó történeti néprajza” címmel a romániai Kritérium Kiadó gondozásában.

Második, magyarországi kiadása az eredetivel azonos változatban a '90-es évek elején jelent meg. A könyv azóta a témával foglalkozók legfontosabb alapkönyve.

Személyes kapcsolat a székelyföldi fűrészmalomokkal 1998 nyaratól indult. Egy 10 napos székelyföldi nyaralás egyik szokásos programja, a Gyilkos-tó meglátogatása kapcsán ismerkedtem meg Portik Sándor festőművésszel, aki saját – többek között gyönyörű malom témájú – linómetszeteit és festményeit árulta a tó partján. A hosszabbra sikeredett beszélgetés kapcsán kiderült, hogy nemcsak a környék vízajtású lisztelőmalomait, hanem korábban egy fűrészmalom is rajzolt, festett. A többé-kevésbé pontos helybehatárolás után rövid keresgéssel megtaláltuk az ősi szerkezetet.

A Gyergyószentmiklóstól délre fekvő településsel, Vaslábbal régóta egybeépült Heveder nevű falu azonos nevű patakja mellett állt a láthatóan nagyon régi fűrészmalom. Egyszerű fa pajtaépület deszkafedéssel. Elöl nyitott oldalához két rönkön lehet felgurítani a

A tetőszerkezet javítása

Az elkészült új tető

A tulajdonos és a magyar csapat az elkészült fűrészmalom előtt

fűrészszelendő anyagot, deszkával fedett hátoldala mögött ott a hosszú laj és gyönyörű, 3 méter átmérőjű vízkerék.

A kíváncsi nézelődés és fotózás közben előkerült az addig a mezőn dolgozó gumicsizmás tulajdonos is: *Bencze Ágoston*, azaz Guszti.

A hatvanas évei közepén járó tulaj szinte kérdezés nélkül, büszkén mutatta meg mindent.

A fűrészmalmot az úkapja építette az 1860-as évek közepén. Azóta persze többször kellett felújítani, hiszen mindene fából készült, de szinte minden porcikájában eredeti. Az utolsó felújítást – a vízkerék újjáépítését – Guszti édesapja halála után egyedül végezte.

Fantasztikus élmény volt számunkra, ahogy a lappancs felemelése után a víz a hatalmas vízkerék lapátjaira futott és az szép lassan, komótosan elindult, majd egyre gyorsulva felvette a „sebes”, percenkénti 25-ös fordulatot. A rönkocsira rögzített 4 m hosszú rönköt az automata előtolómű kb. 5-6 perc alatt fűrészelté végig. Több száz éves technika a 20. század végén. Elég abszurd. A Székelyföld akkor egy kicsit még olyan volt, mintha itt-ott megállt volna az idő.

A beszélgetést egy másnapi alaposabb látogatás, alaposabb fotózás, videózás követte. A több órára sikeredett beszélgetés, nézelődés kapcsán felmerült bennem a gondolat, hogy jó lenne valahogy minél többet átmenteni ebből az antivilágból a 3. évezredbe.

1998-ban már közel 20 éves faipari mérnöki diplomával és 10 éves szakközépiskolai tanári gyakorlattal láttam erre reális lehetőséget. A '90-es években diákok közreműködésével már készült 3 kiállításom, amely a faipari szerzők fajtáit és azok sokszínűségét mutatta be, így arra gondoltam, hogy ez most is fog működni.

1999 tavaszától kezdve a szervezési munkát, szeptemberre sikerült annyi pá-

lyázati pénzt összegyűjteni, hogy 13 diák és még egy kolléga kíséretével kijutottunk a Székelyföldre. Szentegyháza szállítását meg és onnan utaztunk több alkalommal kb. 70 km-re lévő Vasláb-Hevederre a Bencze-féle fűrészmalomhoz. A felmérés 4 napja alatt elkészült több tíz méretezett videófelvétel. Emellett 2 napunk volt Székelyföld turisztikai és néprajzi nevezetességeinek megismerésére is. Nagyon hasznos hetet töltöttünk a Székelyföldön. A felmérés eredményeképpen néhány végzős diák elkészítette vizsgamunkaként a fűrészmalom M=1:10 arányú működőképes modelljét is 3 példányban. Az egyik ma is a Kozma Lajos Faipari Szakközépiskola auláját díszíti, a második Sopronba került az Erdészeti Múzeumba, a harmadik pedig a gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeum gyűjteményét gazdagítja.

A helyszínen készült fotók, valamint a Székelyföldről és Magyarország különböző helyeiről kölcsönkért fűrészmalommodellek és egyéb tárgyi emlékek felhasználásával 2000 májusától egy hónapig működő kiállítást állítottunk össze „In memoriam vízfűrészek” címmel.

A kiállítást sok faiparos kolléga, faipart tanuló diák és hallgató látta. Jó érzés volt látni, hogy a modern gépek világában mozgó kollégák milyen élvezettel sétálnak a múlt emlékei között.

A felmérések alapján nagy biztonsággal meg lehetett jósolni, hogy a Bencze-féle fűrészmalom, ha nem történik a tetőszerkezetében valami radikális felújítás, néhány éven belül összeomlik. A több helyen beázó tetőhéjalás és az alatta lévő, részben korhadt tetőszerkezet nehezen tartotta volna magát a télen ránehezedő kb. 4 tonna hó nyomásával szemben. Ugyanakkor a vízkerék külső csapágytalpa szintén meglehetősen korhadt állapotú volt, így ha az megroppan, a vízkerék az iszapba süllyed és elkorhad (mint ahogy az 2002 nyarán be is következett). Arra gondol-

tam, hogy a faanyagra való kb. 70 000 forintot megpróbálom összeperselyezni, a munkát pedig önkéntesen jelentkező csapattal saját költségen kiutazva elvégezni.

A komoly pénzgyűjtő tevékenység eredményeként a szükséges összeg 2003 kora tavaszára összegyűlt. Azt személyesen vittem ki és adtam át a tulajdonosnak, aki a pénzen vásárolt rönkfát a saját fűrészmalomán fűrészelt fel.

A munka elvégzéséhez szükséges 10 fős csapat július elején indult útnak. Kollégák feleséggel, egykori és akkori tanítványok és barátok elszántan, sátrakkal és szerszámokkal felfegyverkezve. A két öreg mikrobusszal 12 órás út után érkezünk a helyszínre. Sátrakban és szénapajtában aludtunk, a Hevederpatak jeges vizében mosakodtunk. A lányok bográcsban főzött ételét ettük az ottani jóféle kenyérrel.

Az előre odakészített deszkaanyag és egyéb alkatrészek felhasználásával 4 nap alatt sikerült lebontanunk az északi oldal deszkaborítását, megerősíteni a meggyengült szarufákat, a korhadt gerendákat kicserélni.

Újjáépítettük az oromfalakat, újradeszkáztuk a tetőt. Mivel a vízkerék az elkorhadt és eltört csapágytalp miatt besüllyedt az iszapba, így jókora neki-buzdulással sikerült egy vasúti sín segítségével kiemelni, majd az új csapágytalp behelyezése után újra beüzemelni a kereket. A zárónapon megjelent a Duna Televízió riportere és operátora, akik rövid filmes összefoglalót készítettek a munkákról, kiemelve a műemlék felélesztésének fontosságát.

Mivel a Bencze-féle fűrészmalom mint műemlék a Tarisznyás Márton Múzeumhoz tartozik, ezért munkánk fotó- és egyéb dokumentumait minden esetben átadtuk a múzeum igazgatójának.

Pauló Tamás
faipari mérnök-tanár

Könyvünnep Kaposváron

A 2012-es Mezőgazdasági Könyvhónap legjelentősebb vidéki eseménye február 16-án zajlott a Kaposvári Egyetemen. A rendezvény kiemelt témája a szakképzés, szakoktatás volt. Ennek keretében esett szó a vidékfejlesztés, szakképzés új feladatairól, hiszen itt történik a szaklap- és szakkönyvkiadás. Dr. Szávai Ferenc rektor köszöntötte a megjelenteket, majd felkért előadókként V. Németh Zsolt, a Vidékfejlesztési Minisztérium vidékfejlesztésért felelős államtitkára, valamint dr. Mezőszentgyörgyi Dávid, a VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet főigazgatója előadását hallgatta meg a szakközönség.

V. Németh Zsolt beszédében az agrárium fontos elemeként említette a szaklapok, szakfolyóiratok szerepét. – Mind a Nemzeti Vidékstratégia, mind a Darányi Ignác Terv egyik központi eleme a gazdatársadalom képzettségi szintjének növelése. Egyrészt meg kell felelni a piaci igényeknek, új elvárásoknak, másrészt pedig a saját gazdasági elvárásaiknak is. Ez nem történhet meg a szakmai és gazdasági ismeretek bővítése nélkül. – Erre a célra pályázati forrás-

sok is rendelkezésre állnak. Egyebek között az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap is jelentős forrást tartalmaz e célra. Az elmúlt években kétféle forrást fordítottak képzésre, oktatásra, – százhatvan OKJ-s képzés áll térítésmentesen a magyar gazdák rendelkezésére. A mezőgazdaság területén új korszakot jelent a családi gazdaságok markánsabb megjelenése. A kisgazdaságok életképességének lehetősége az egymással való szövetkezésben és a legkorszerűbb szakmai ismeretekben van. Ehhez pedig feltétlenül szükség van új szakkönyvekre, folyóiratokra és képzésekre.

Az agrárium legrégebb óta folyamatosan megjelenő lapját, az idén 150. évébe lépett Erdészeti Lapokat Lomniczi Gergely, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára mutatta be.

„A megbízható és jól képzett szakembergárda oktatása és nevelése minden ágazat alapvető érdeke. A XIX. század végén megerősödő, immár az Országos Erdészeti Egyesület által kiadott Erdészeti Lapok folyamatosan, kiemelt figyelemmel foglalkozott az erdészszakemberképzést érintő kérdésekkel, adott esetben problémákkal. Így például már az első világháború előtti lapszá-

mokat forgatva is történeti vonatkozásból érdekes adalékokat, egész évfolyamokra kiterjedő vitákat olvashatunk a felsőfokú erdész- és bányászok képzés helyszínének megváltoztatásáról. Legutóbbi számaiban az Erdészeti Lapok cikksorozatban mutatta be az országosan 35 000 főt foglalkoztató erdőgazdálkodás szakemberképzésének különböző szintjeit, sajátosságait.

Az írott sajtó maradandó értékei valódi kincseshányat jelentenek a tanulók, diákok vagy akár a kutatók számára. Az erdészeti oktatás napi szinten használja az Erdészeti Lapokban megjelenő tartalmakat. A tanulmányok, cikkek tudásanyagát a diákok megfelelő fórumot nyújt a diákok kutatásainak, tudományos dolgozatainak megjelenítéséhez, hogy eredményeik a szakmai nyilvánosság előtt ismertek legyenek.”

Utolsó előadóként, Torma Sándor, a Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Szakiskola igazgatója adott részletes tájékoztatást az agrárszakképzésről. Az erdészeti képzésekben érintett intézmények közül a konferencia résztvevői között láthattuk a soproni, a barcsi és a szőcsényi iskolák képviselőit.

Az előadásokat követően kitüntettek az átadására került sor. Az Intézmény-

közi Tankönyvkiadási Szakértő Bizottság alapító tagjai közül elismerésben részesült *dr. Horváth Béla* egyetemi tanár, intézetigazgató (EMK Erdészeti-műszaki és Környezettechnikai Intézet), valamint húszévi eredményes munkáért *dr. Tolvaj László* egyetemi tanár (FMK, Fizika és Elektrotechnika Intézet).

A rendezvény idején az aulában kiállításon ismerkedhetett meg a közönség a legújabb szakmai kiadványokkal, ahol egyes kiadók kedvezményes vásárlási lehetőségeket is kínáltak. Az OEE standján az Erdészeti Lapok 150 éves évfordulójának ünnepi számával, valamint az Egyesület egyéb kiadványaival ismerkedhettek az érdeklődők, de kézbe vehették és átlapozhatták az Erdészeti Lapok 1862-es és '63-as évfolyamának bekötött példányait is.

Kép és szöveg: **Detrich Miklós**

Író-olvasó találkozón is bemutakoztunk

Az Országos Mezőgazdasági Könyvtár adott otthont a Mezőgazdasági Könyvhónap záró rendezvényének, amelyre 2012. február 23-án került sor. A nagysikerű író-olvasó találkozón közel 100 fő vett részt. A rendezvényen az Országos Erdészeti Egyesület külön standot kapott, ahol az első jubileumi lapszámon kívül már az Erdészeti Lapok februári számának példányait is kézbe vehették az érdeklődők. Ebből az alkalomból a Mezőgazdasági Könyvtár ingyenes beiratkozási lehetőséggel lepte meg a résztvevőket és a bemutatott könyvek dedikált példányaihoz kedvezményes áron juthattak az olvasók. A megnyitó és a programot színesítő néptáncbemutató után *Pápai Gábor*, az Erdészeti Lapok főszerkesztője tartotta meg vetített képes előadását. Bemutatója első felében történeti áttekintést adott a folyóiratok kialakulásáról és a magyar erdészeti irodalom megjelenéséről. Ez utóbbihoz kapcsolódva több idézetet is felolvasott a magyar erdészeti szakirodalom első munkájának is tekinthető „Az Fenyőfának hasznos voltáról és az Sándely tsinálóknak kellemetes és hasznos munkájokról való História” című, Oroszhegyi Mihály Deák által írott 1656-os kiadású könyvből. Részletesen bemutatta azt a történelmi keretet, amelyben az Erdészeti Lapok 1862-ben útjára indult. Előadásának külön érdekessége volt, hogy párhuzamot húzott erdész nagyjaink és a korabeli neves mezőgazdasági szakírók között, amit az értő közönség nagy tetszéssel fogadott. A lapok történetének bemutatását fő-

szerkesztőségének elmúlt 20 esztendejével zárta. Ennek az időszaknak az első meghatározó eseménye az volt, hogy szakperiodikánk visszanyerte eredeti címét és újra Erdészeti Lapok megnevezéssel jelenhetett meg. Pápai Gábor előadásának végén kifejtette az elmúlt két évtized ars poetica-ját is, amit röviden így foglalt össze: „Szerkesztői meggyőződés az volt, és ma is az, hogy egy egyesület lapja elsősorban a közösségről, az emberről szóljon.”

Az Erdészeti Lapokról szóló előadást követően a következő szerzők mutatták be szakkönyveiket: Tátrai Zsuzsa: Az orchideák gondozása (Mezőgazda Kiadó), Hajdu Edit: A szőlőfajták, szaporítóanyaguk és betegségeik (Agroinform Kiadó), *Vasa László*: A családi gazdálkodás ökonómiája (Szaktudás Kiadó Ház) és *Illosvay György – Bank Csaba*: A hobbiállatok tartása és tenyésztése (VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet).

A kiválóan megrendezett író-olvasó találkozó és az egész Mezőgazdasági Könyvhónap kiemelt figyelmet szentelt jubiláló szaklapunknak, amiért külön

köszönet illeti meg a Mezőgazda Kiadót, *Lelkes Lajos* ügyvezető igazgató urat és kedves munkatársait!

Dr. Sárvári János

A „Csodálatos természet” Mernyén

A kaposvári Honvéd utcai Általános Iskola és a Táncsics Gimnázium után február 21-től a mernyei Művelődési Házban láthatók a SEFAG Zrt. munkatársai és családtagjaik által készített természetfotók. A száz képből álló kollekcio

immár a nyolcadik helyszínen mutatkozik be.

A vendégeket *Kisfalusi András* polgármester köszöntötte, majd a kiállítást – a tizenhat alkotó nevében – *Detrich Miklós* és *Major László* nyitotta meg.

Pár sorban a kanadai erdőgazdálkodásról

A világ második legnagyobb területű országáról, Kanadáról az erdészeti szektoron kívül dolgozóknak is elsőként a végtelen erdőségek jutnak eszébe. Nem véletlen, hiszen ez a fiatal ország rendelkezik a világ erdeinek 10%-ával.

A 397,3 millió hektár erdő kevesebb, mint 1%-át termelik le évente, így is Kanada a világ vezető exportőre az erdőből származó különböző nyersanyagok, termékek terén.

Az erdőterület 93%-a köztulajdon, aminek nagyobb része (77%-a) az egyes tartományok tulajdonában van (provinciális vagy territoriális tulajdon). A mindössze 7%-os magánerdő-hányad 450 000 tulajdonos között oszlik meg.

Természetvédelmi oltalom alá az erdőterület 8%-a tartozik, több mint 140 millió hektár pedig valamilyen nemzetközileg elismert, a fenntarthatóság szempontjait is szem előtt tartó tanúsítvánnyal rendelkezik.

Az egyes tartományok önállóan törvénykezhetnek minden természeti erőforrásukat illetően, így az erdők terén is (figyelembe véve azt, hogy a óceánok ökológiai állapotának védelme a föderális kormány alá tartozik, tehát ez felette áll az egyes tartományok önrendelkezésének). Általánosan azonban elmondható az államokra, hogy kötelező minden véghasználatot követően az erdő felújításáról gondoskodni. A felújítás 72%-ban mesterséges úton, csemeteültetéssel vagy magvetéssel történik, míg a maradék csaknem 30% természetesen újul fel.

British Columbia tartományban például évente nagyjából 200 millió csemetét ültetnek el. Szintén ebben a tartományban befejezett felújításnak az ún. „freegrowth” állapotot tekintik: amikor már emberi beavatkozás nélkül is meg-

marad az erdő. A tartomány 30%-kal járul hozzá az ágazat éves bevételéhez. Az évi rönktermelés a világpiaci kereslettől függően 50-70 millió m³. A tartomány területének 66%-át erdő borítja, erdeinek 96%-a tűlevelű. Az egész erdőterületnek csak 28%-a gazdasági er-

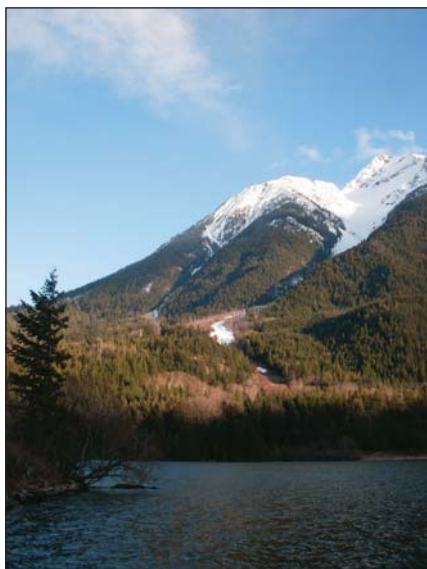
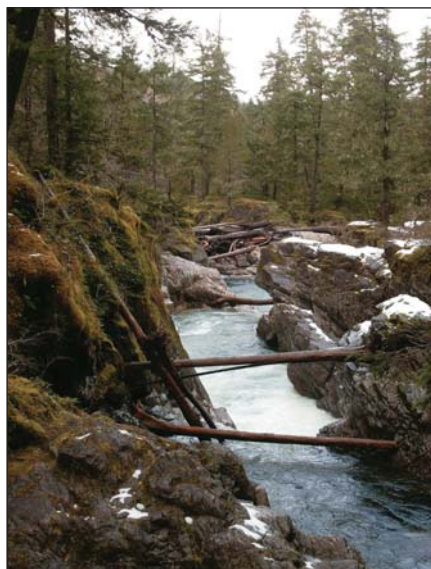
dő British Columbia tartományban, a maradék 72% parkokat, védett erdőket és erdőgazdálkodásra nem alkalmas erdőket takar.

Erdeiket alapvetően két nagy kategóriába sorolják, mely európai fülnek igen különös: old-growth és second-growth. Ez azt jelenti, hogy minden erdő, amit Kanadában látni, vagy nem volt még tervszerű erdőgazdálkodás keretében kitermelve vagy ez mindösszesen egyszer történt meg (vagyis az erdő „másod növéssű”). Tehát a „second-growth”: az eredeti, érintetlen erdő véghasználatát követően mesterséges vagy természetes úton felújított erdő.

Nehéz volna pár mondatban bemutatni eme majd' Európa méretű ország fafajait, vagy akár csak közülük a jellemzőeket. Elmondható azonban, hogy Ontario és a prérók déli részére a lombhullató fajok jellemzőek. A déli területekre a melegebb klíma miatt a nagyobb fajtái diverzitás is elmondható (*Carya cordiformis*, *Juglans nigra*, *Platanus occidentalis*, *Fraxinus quadrangulata*). Északon leggyakoribb a *Picea mariana*, de általános a *Picea glauca* is, gyakori a *Populus balsamifera*. A nyugati partvidéken az alábbi fajokkal találkozhatunk többek között: *Pseudotsuga menziesii*, *Thuja plicata*, *Tsuga heterophylla*, *Picea sitchensis*, *Betula papyrifera*, *Pinus contorta*. A kontinens középső, partoktól távolabbra eső területein szintén gyakori a *Picea mariana*, valamint *Picea glauca*, *Abies balsamea*, *Larix laricina*, *Pinus banksiana*, *Pinus contorta*. A keleti partvidékre jellemző a *Picea rubens*, *Picea mariana*, *Picea glauca*, *Abies balsamea*, *Acer saccharum*, *Betula alleghaniensis*.

Komoly kihívásokkal kell szembenéznük a kanadai erdészeknek, mivel

a klímaváltozás két, már egyébként is súlyos problémát mélyít. A kanadai fenyőszú (*Dendroctonus ponderosae*) károsítása és a tüzesetek száma, kiterjedése súlyosbodó ökológiai és gazdasági nehézségeket vetít előre.

Természetesen vannak kétkedők a klímaváltozás hatásaival, összefüggéseivel kapcsolatosan, de a kemény hideg időszakok elmaradása, rövidülése bizony kedvez a szübbogaraknak,

emellett a fajok ellenállását gyengítik a hőmérsékleti anomáliák. Egy beszédes adat: a 1998-tól 2009-ig terjedő időszakban ez az egyetlen rovarfaj 675 millió m³ faanyagot tett tönkre British Columbiában, ami a kereskedelmi forgalomba hozható fenyő-faanyag felét jelenti.

Remélhetőleg a jövőben is a juhar, a hód, a kanadai lúd lesz Kanada jelképe és az apró bogár nem taszítja le a jól bevált

sztereotípiákat megszokott helyükről.

A cikkben 2009-es adatok találhatók (forrás: The State of Canada's Forests – Annual Report 2010, Natural Resources Canada)

Köszönet *Jandó Tibornak* a cikk megírásához nyújtott segítségért!

Horváth Kitti
doktorandusz

Nyugat-magyarországi Egyetem
Erdőmérnöki Kar

Percenként 24 hektár erdőt vágnak ki!

Az ENSZ égisze alatt 2007-ben kiírt REDD-programban az erdőirtást megfékező projektek is szerezhettek volna ÜHG-kibocsátási kvótákat, de miután elfogadták a program alapelveit Durbanban, máig nem sikerült megegyezésre jutni a szisztéma részleteiről. Ennek híján nincsenek kellő anyagi ösztönzők a pusztítás megfékezésére. Közben tovább fogyatkoznak a bolygónk tüdejének számító őshonos erdők. Mint köztudott, az üvegházgáz-kibocsátás 20 százalékaért az erdőirtás felel, mivel a fákból megkötött szén-dioxid a kivágáskor visszakerül a légkörbe. Percenként 24 hektáryi erdőt vágnak ki világszerte, s a probléma akut volta ellenére sem állt össze a REDD finanszírozása az elmúlt 5 évben. Norvégia, az USA és Ausztrália 4 milliárd dollárt ajánlott fel, hogy megfékezzék az erdőpusztítást Indonéziában, Brazíliában és más, őserdőkkel dúsan borított országokban. (Brazília a 2009-es koppenhágai klímacsúcson elkötelezte magát amellett, hogy 2020-ig nyolcvan százalékkal csökkenti az Amazonasi esőerdő irtását, de egy évvel később még növekedett is a kiirtott erdőterület.)...

Piac és profit

26 milliárd fát ültetnének el

Huszonhatmilliárd fát készül ültetni Kína a következő egy évtizedben a fokozott környezetvédelemre irányuló ígéreteinek jegyében. Tervek szerint évente átlagosan 650 millió embert, vagyis az ország lakosságának a felét mozgósítják az ambiciózus cél elérésére – közölte *Csang Jongli* (Zhang Yongli), a Nemzeti Erdészeti Hivatal vezetője. A szakember az önkéntes faültetési kampány harminc évvel ezelőtti elindítása alkalmából szervezett

sajtótájékoztatót beszélt a tervekről. Az idei év első 11 hónapjában nagyjából 614 millió kínai vett részt a kezdeményezésben: az önkéntesek hatmillió hektáryi területre 2,51 milliárd fát ültettek szerte az országban. A nagyszabású erdőültetés bejelentése illeszkedik a kínai vezetés ígéretébe, amely szerint növelni fogják „erdőségeinek szén-dioxid-elnyelő kapacitását”, hozzájárulva a klímaváltozás hatásainak kezeléséhez. Az éghajlatváltozás elleni hivatalos kínai akciótervet tartalmazó novemberi fehér könyv számos környezetvédelmi kezdeményezést sorol fel. Ezek között szerepel az ország északi részén és a Jangce folyó mentén építendő szélfogó erdősáv, a mezőgazdasági területek újrafásítása, a létező erdőségek védelme.

Magyar Nemzet online

Érdekességek a természetben

Hammm! Fotó: Apatóczy István

Óriási tarvágás a Hargitán

Szinte teljesen letarolták az erdőt a Vargyas völgyében, a Málnavész, Vereskút és Gyepűfeje dűlőkben, a Madarasi Hargita környékén. Szentegyháza 4000 hektárnyi erdejéből 3500 hektár már el

van lopva, és a megmaradt 500 ha 60%-a úgyszintén.

Ugyancsak lopják a csíkrákosi, madéfalvi, csíkcsecsói, lövétei, kápolnási és zetelaki erdőket.

Az erdészet, a rendőrség, az ügyészség tehetetlen. Vagy csak tétlen?

A kérdés: ki állítja meg a pusztítást.

(Honlevél, 2012. január)

Egy kép Erdély havasaiból.

Tollam gyenge e bérczes hon havasainak természeti szépségeit híven ecsetelni, mert oly dús ez a legmeglepőbb változatosságokban, hogy azokat csak élvezni lehet, de leírni nem. Egy havasi kép oly magasztos és nagyszerű, hogy erőnk megtörpül rajzának kísérlésében.

A ki Erdélyt átutazza, vágó gyönyörrel szemléli az égig nyúló havasok szokatlan szépségű rejtélyes tájait, s ha télen végig hajtat az Olt völgyén a kies Bárczaságig s túl azon Háromszék lapályán át Gyergyóig, magasztos illetéssel tekint föl a hóval földött havasok ormaira s szívében meghajol a természet e nagyszerű műve előtt. Oly magasztos látvány az, mely bámulatra ragad s önként ébreszti bennünk a vágyat, a természet e csodaművét közelebbről megismerni.

A havasok allján vagyunk — előhegyei tövén — nézzünk kissé körül, mit mutat e táj. Dúlt terek, pusztuló erdők, a vandalizmusnak ezer nyoma, mi szemünkbe ötlük. Községi terek, fölvaltva egyes kis magán birtokkal, hol a pazarlás versenyt futott a pusztítással, leöntve mindent mi útjában állott. Önkény, megrögzött pusztítási hajlam a községek — s általános elszegényedésből folyó szükség a kis birtokosok részéről, megtettek mindent hogy e közvagyonból az utónemzedékre mi se maradjon, kitéve azt egykor a legnagyobb faszükségnek. Mindent, mit a két romboló elem útjában lelt, könyörtelenül fölládozott magán érdekeinek, nem gondolva az unokákra, kik apáik bűneiért nyomorral fognak lakolni, martalékkal esve oly szükségnek, melyet kipótol-

ni egyhamar nincs ut, egyhamar nem leend alkalom.

Hunjunk szemet. Menjünk tovább, forduljunk el e kopár hegyoldaloktól, melyek utunkon követnek oly mélyen a völgybe a mennyire csak a lakott vidéktől távolság engedi. Itt a természet működésében kevésbé zavart, mert az irtófejsze e határokig nem ér el.

A bükk itt végre szabadon lélegzik s mindig szebb állabokat mutat föl, szalas egyenes, sima kérgű törzseivel, melyek bizonyos magasságig hová tovább, annál szebb és kifejtettebb példányokkal gyönyörködtetik szeméinket.

A fűge hegyi patak, mely örökös morajával kőről kőre ömlik, itt tiszta csermelyé válik s itt ott egyes pisztrángok villámgyorsan bújnak el a neszre melyet jöttünk okoz. Jobbról kristály

tiszta forrás csörgedez a vadászok által fa kéregből rögtönzött csatornácskán, oly édes suttogással, hogy a fáradt utas önként le hajól hozzá, belőle forró szomját oltani.

Vezetőnk pisztráng halászatot tervez, mit örömmel s kíváncsisággal fogadunk, saját magunk is részt véve a mulatságban.

Vezetőink, kik a vidéket e czélból gyakran járják, e munkában jártasok. Egy oly pontot keresve, hol a patak lecsapolása lehetséges, azt kövel, gyp-pel, eltorlaszolja más folyást adva annak bizonyos vonalon, miáltal a patak medre jó darabon szárazon marad, kivén, egyes mélyedéseit a kövek, szik-lák tövén, hol picziny kis tavak maradnak vissza, melyekben a megszorult pisztrángok menedéket keresnek.

Az ily kövek alá nyúl a munkás, kezével keresgélve a fürge állatot, mely villám gyorsan sikamlík ki a gyakorlatlan kézről. E fogdosás kíváncsiságunkat fölingerli s föltürkőzve mi is részt veszünk e valóban igen mulattató játékokban.

„Maledictus piscis in tertia aqua,” mondja a csuklyás barát, s mi is tanácsát követve jó bolgátsi vagy rózsamálival öntjük le a jóízű eledelt s körbe járattjuk a kulacsot felköszöntve erdélyi összekötés szerint egymást, s éltetve a sokat szenvedett kis hazát, tartós szép jövőt kívánva, mely után oly rég sovárg.

Minthogy csak lassan és nyugtatva haladhatunk, elég időnk jut kissé körül nézni.

Roppant erdő sűrűjében vagyunk. A bükk itt jóval ritkább s a zordon klíma következtében növése is csökkent, de annál vidorabban és túlnyomólag lép föl itt a lúczyfenyő, melynek valódi hazája úgyszólván csak itt veszi kezdetét.

Ős erdők rengetegében vagyunk.

A vadon pompája, a teremtés e nagyszerű műve előtt, magába tér a legzordabb kebel is, és tisztelettel hajol meg az istenség e csoda alkotmányára előtt. — A természet, mely itt soha meg nem zavartatott, hihetetlen halmozott össze abban mit növényi erő előmutatni képes.

A zordon klíma, az egyformaságban kevésbé változó folytonos nedves lég, a rendkívül termékeny talaj, a sajátságos, soha meg nem zavart zárlat, mely a törzsek alját védi; minden összevéve a fák korát annyira fokozza, hogy azok óriási magasságra nőve, s a viharoktól megkímélve, 300—400 s néha 600 évet érnek el 6 lábnyi vastagságban; kor, vihar, az ily törzseket idő-

vel halomra dönti, s egész halmaza azoknak földi el a talajt, a mohák legkülönbözőbb árnyalataitól ellepve.

Elfoglal a kebel a természet e búvós templomában.

Mély csend borítja itt a vidéket. Egy élő állat sem zavarja a csendet; madár hang nem halható itt soha, de sőt a szellő, mely a koronák tetőit szelid mozgásba hozza, sem hat az erdő mélyébe.

Miután a nap már jót haladt útjában, befejezzük e napi sétánkat.

Míg tarisznyáinkat kutatás alá vesszük, s tartalmuk fölött szemlét tartunk, addig vezetőink száraz gallyakból tüzet élesztnek. Két ágas, egy fanyárs, meg egy hegyezett vessző a pecsenyét öntöző szalonnának, hamar rögtönözve vannak, s alig pár perc s már forog a nyárs és süstörög a jó illatos pecsenye. Sajátságos egy éledelet a szabadban rakott tűznek lángjába merengni, vagy egy a tűzhöz hengerített fatörzsön ülve egy ággal a tüzet piszkálni, közbe-közbe egy-egy kíváncsi pillantást vetve a nyársra mely türelmünket feszíti, bírva oly étvágygyal itt rendesen, a mily-lyel othon nem dicsekedünk.

Vége étvágyunk kivan elégtve, mire az alkonyat is beáll.

Vezetőink egy árnyas fenyő aljában a puha mohán ágyat rögtönöznek, össze hordva egyúttal annyi száraz gallyat, mely elegendő, hogy a lábnál égő tűz éjen át ki ne aludjék. A bányadt szemeket az álom jókor lezárja, s jobb éjre s édesebb álomra mint itt a fenyvesek illatos körében alig emlékszünk. Mély csend fog körül, s csak a mély távolból zúg föl hozzánk a patakok tompa moraja. Mély álom borít el mindent.

Sajnos, de Erdély, a kies bérczes hon, a dús erdeitől nevét nyert ország, már is faszükséget szenved alantabb vidékein, míg havasain roppant erdők fekszenek parlagon, holott a természet azokat úsztató patakokkal oly dúsan látta el.

Erdély népe rég sóhajtja a szabadságot és sovárgva néz egy szebb jövőnek elébe, de e szép jövőnek kecsegtető képe mögött egy rém rejlik: a faszűke. — Űzük el azt míg lehet. Távolítsuk el az országtól rémet s karoljuk föl Erdély erdészetét, mert e kérdéssel összefügg annak jóléte boldogsága, — e kérdés szerencsés megoldásától függ Erdély jövője.

Utunk tovább vezet — föl a legmagasb csúcsra.

Itt a vidék kies, a lég tiszta de a szellő csipős, s lábunk átázik a dértől ellepett fűben.

Vége a hegy csúcson vagyunk. Az örökös szél elsüvölt füleink mellett s ruháinkba kapaszkodik, átjárva azt a didergésig. Fázunk, mint télen, és sie-tünk a kilátást élvezni, hogy védettebb vidékre bocsájtkozhatunk. 8000 láb magason állunk.

Szemünk még egyszer körül néz s szívünk összeszorul a benyomástól, mit a látvány nagyszerűsége okoz bennünk. Egy világ fekszik lábaink alatt a természet egész pompájában, hirdelve a teremtés nagyságát; egy világ ezer bérceivel, millió lakóival, kik parányi-vá törpülnek lábaink alatt: míg itt a magasban a lélek oly emelkedett, a kebel oly túltelt a legszebb érzelmektől.

Némán, szótlánul állunk itt egymás mellett, nem bírva meglepetésünkből magunkhoz térni. Lebilincselve állunk itt a helyen, elmerengve a távolba s feledve körülünk mindent, míg csaknem ösztönszerűleg száll ki egy hang kebelünkből: Áld meg Isten e hont, e sokat szenvedett hazát, mely megbűnhődte már a multat és jövőndőt! —

Lázár Jakab.

(EL — 1868. március 109. oldal — Szerkesztett változat)

Helikopterrel a fatolvajok nyomában

Helikopterrel, terepjárókkal és quadokkal keresték a fatolvajokat a Bükkben. Öt embert elfogtak, kettőt a rendőrségre is bevitték. Borsod megyében mindennaposak a falopások, tavaly több mint 10 millió forintos kárt okoztak a tolvajok.

Együnk rovarokat

Az Európai Bizottság 3 millió euróval támogatja a rovarok ehetőségét kutató projekteket — írta a brit lap. Tudósok szerint az állattartás megdrágulása miatt elkerülhetetlen lesz a proteinben gazdag hatlábúak fogyasztása. Manapság mintegy 2,5 milliárd ember eszik rendszeresen rovarokat — állítja az ENSZ élelmiszer-bizottsági hatósága.

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.vandorgyules.hu

Kóbi meg a Kandúr

Az 1968-as év tavasza nem sok jóval csegette a magyar erdésztiársadalmat.

A hó végi elszámolások alkalmával, ha bevonultunk az erdészetre, olyankor szereztünk tudomást arról, hogy az új gazdasági mechanizmus átszervezésekkel, összevonásokkal fog járni. Ez ki is teljesedett 1970 elejére. A Zemlénivel együtt megszűnt a Kelet-bükki Állami Erdőgazdaság és az önálló fűrészüzemek is.

Ennek megfelelően *Bedő Tibor* igazgató megszervezte a bükki búcsúvadászati szeretett Bükkjében, a Répáshutai és Mocsolyástelepi Erdészeti határvonalán, a Luga-Kőris-Hársas erdőségek térségében.

Bedő igazgató úrnak kedvezett a szerencse, mert a Belyvács-Imolynyakon lévő leshelyére egy igen szép, érett kant mozgattunk ki a lugai fiatal büköskből, amelyet egy jól célzott lövéssel helyben is marasztalt. Diána szép ajándékot adott jutalmul a bükki szolgálatért az igazgatónak. A szűk körű búcsúvadászati másik szerencséje jómagam lehettem, mert ebben a hajtásban egy lövéssel két süldőt ejtettem el.

Miskolcon pedig megalakult a Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság. A 126 000 ha-os gazdaságban mintegy 5-6 ezer ember kereste a kenyerét. A Mocsolyástelepi Erdészethez csatolták a Tiszakeszi Erdészetet, így hát volt munka bőven ebben az erdészeti területben is.

A Lillafüredi Erdészeti *Varga József* erdészeti vezető igen keményen kezelte a dolgokat, és a jó tót atyafiakkal egyre jobban elmérgesedett a helyzete. Ennek az lett a következménye, hogy a bükkszentek egyik fakitermelő brigád a Lillafüredi Erdészeti átjelentkezett a mi erdészeti körhöz, ahol *Boldizsár Antal* erdészeti vezető fogadta az érkező brigádot.

Legyalogolt hát a brigád a macskalgyuki makadám úton a mocsolyástelepi központba. A brigád egyenruhája télen nyáron a fekete gumicsizma, a kék vászonkötés és a jambósapka volt. Csak néztük az egyenként 100-130 kg-os embereket, hogy mi szél hozta őket erre a vidékre. Aztán beolvadtak az erdészeti állományába és hozták, gyakorolták az ő szokásaikat. A komplex termelésben 40 cm alatt nemigen hasogatták a tűzfát, mondván, hogy azt egy embernek is fel kell dobni a ZIL tehérgépkocsi tetéjére. Jómagam is sokat vesződttem velük a termelések folyamán.

Majd eljött a GMK időszaka és én is csatlakoztam a brigádhoz. A hétvégeken vágtuk a nyárfát a Tisza partján. A napi teljesítményt 10 m³/fő mennyiségben állapították meg, de ha tízen voltunk a műszakban és a 120 m³ bejött a rakodóra, az sem volt ritka. Házaknál voltunk elszállásolva, így a szállást és az étkezést magunknak kellett rendezni.

A tót ember – élelmes lévén – a kitermelés során a kiesett darabokat, kétágú farészeket összegyűjtötte, és este hazajövet a szekérekbe elrejtve a faluba szállította, hogy azt piacra dobva a napi étkezés költségeit ezzel fedezni tudja.

Munkában a műszak alatt egymást ők csak a csúfolódó nevükön szólították, ami csak természetes volt. Kandúr volt a brigádvezető, aztán következett a Kóbi, Püspök, Frici, Muki stb. Ezek az emberek talán a Bükki utolsó mohikánjai voltak a nagy fakitermelések időszakából.

Aztán eljött az 1992. év tavasza, ekkor a brigád éppen nálam fejezett be egy nagyobb véghasználati fakitermelést. Így hát az ígéretemhez híven a brigád a pincém előtt gyülekezett a munka befejeztével.

vel. Egyébként is ekkor többen készülődtek nyugdíjba a brigádból. Többek között Fenyvesi János, a hosszoló és Nagy Lajos gépkocsivezető is.

A bort vederrel hoztam ki a mély pincéből, hogy ne kelljen gyakran leszaladnom a jó mocsolyási nedűért, hiszen több mint tízen jöttünk össze az ünnepségre.

Majd mi több, nótázásba ment át a nagy beszélgetés, még meg úgy, hogy körbe mindenkinek nótát kellett kezdeni, ha rákerült a sor. Fenyvesi János állt a sor végében, a hosszolólécet még akkor sem tette le. Majd elkezdte a soron lévő nótát.

*Tiszakeszi főutcában sétál két fickó
Minden házhoz bekiabál, hogy fa van eladó*

*Nyárfát klatyik van a szekeren
Kóbi meg a Kandúr ül a tetején.*

A tizenhat éve elmondott nótát rég elfújta a szél, a Kandúr brigádvezető kivételével a favágók, sofőrök, hosszolók örök álmukat alusszák a sályi és a bükkszentkereszti csendes hegyi temetőben, Nyugodjatok békességben!

id. Csizmadia Sándor
nyugdíjas erdész

Negyvenhat új fajt fedeztek fel a suriname-i esőerdőben

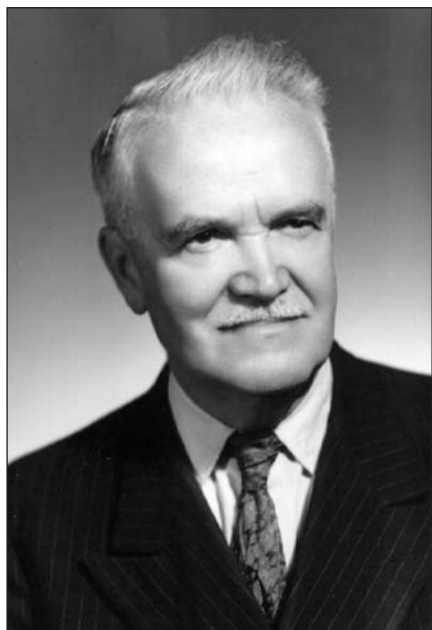
Negyvenhat olyan faj került elő a suriname-i esőerdőben tett expedíció során, amelyeket a tudomány eddig nem ismert. A dél-amerikai ország trópusi erdeit a Conservation International nemzetközi természetvédelmi szervezet szakemberei kutatták át. A kutatók és a helyi lakosok közötti együttműködés révén összesen 1300 fajt sikerült regisztrálni. A furcsa megjelenésű fajok közül valószínűleg eddig ismeretlen volt a „cowboy béka”: ennek a kételtűnek a lábát fehér rojtok díszítik, sarkán pedig egy sarkantyúszerű képződmény található. Egy másik színes újdonság egy tücsök vagy fűrgeszöcske, amelyet a „crayola fűrgeszöcske” névre kereszteltek élénk színezete miatt. Az egyik új felfedezést, egy páncélozott harcsát – amelyet tüskés csontlemezek védenek a vele egy víztestekben élő piranháktól – majdnem megette az egyik vezető. Szerencsére a kutatók még időben észrevették a hal szokatlan ismertetőjegyeit, és megmentették a tudomány számára.

A háromhetes expedíció a Conservation International húsz éve folyó Rapid Assessment Programjának (RAP) volt a része. Suriname e vidéke azért különleges, mert úgy lehet több száz kilométert megtenni a levegőben, hogy az ember egyetlen utat sem lát, csak összefüggő erdőt – magyarázta *Trond Larsen*, a RAP vezetője a BBC hírportálnak (www.bbc.co.uk). Ilyen érintetlen vadont alig lehet máshol találni. Larsen rámutatott, hogy a természetvédők gyakran a veszélyben lévő területekre összpontosítanak, holott ezek az öröknek tűnő vadonok is könnyen eltűnhetnek, ha nem figyelnek rájuk. A kutatócsapat segített kijelölni a helyieknek egy olyan erdőterületet, amelyet semmilyen módon nem hasznosítanak a jövőben. A körzetet szeretnék majd rezervátummá nyilvánítani, biztosítandó az őshonos állatvilág érintetlenségét, egyúttal a helyi lakosok fenntartható vadászati és az ökoturizmus fellendülését.

(MTI)

A szilvásvárad Király család

Az Egri Erdőgazdaság történetéből merített leírásaimban sok kiemelkedő erdészegyeniséget mutattam be. Ebbe a sorba tartozik *Király Lajos*, a sokoldalú, minden iránt érdeklődő erdömérnök, aki 1921-től negyedszázadon keresztül Szilvásváradon *Pallavicini* őgróf birtokán szolgált, utolsó tíz évében az uradalmi erdők vezető főmérnökeként.

Király Lajos

Sopronból kikerülve keveset hallotunk erről a kiváló emberről, annyit tudtunk, hogy ő hozta létre és alkalmazta a szilvásvárad meredek oldalakon a „Király-féle csúszdát”, az is közismert volt, hogy a Szalajka-völgyi Erdészeti Múzeum épületét – melyet nemrég egy másik kitűnő erdészemberről *Zilahy Aladár* Erdészeti Múzeumnak neveztek el – korábban a Király-féle házként emlegették. Ez az épület volt több mint 20 éven keresztül a népes Király család otthona, és itt volt Király Lajos irodája is.

A Múzeum épületének felújítása és az 1985. évi avató ünnepség után *Zilahy Aladár* múzeumvezető elkészítette a múzeumismertetőt, ebben már feldolgozta Király Lajos gazdag szakmai ténykedését az őgrófi uradalom idején. 1996-ban erről színes nyomdai kiadvány készült három nyelven.

Hajtott a kíváncsiság, hogy közelebbről megismerjem e színes egyéniség életútját és családjának történetét, ehhez hozzásegített egy szerencsés véletlen.

Valamikor 2006 körül Egerben egy baráti összejövetelen találkoztam Bal-

pataky Györggyel, akit gyerekkoromból ismertem. Az apa, *Balpataky László* Egerben, az erdőgazdaság központjában dolgozott, a két fiútestvér, László és György 1956-ban kivándorolt Kanadába. A beszélgetéskor az derült ki, hogy György, a kisebbik testvér jól ismeri a Torontó közelében élő Király Ilonát, aki szintén '56-ban az egyetemistákkal ment ki Kanadába. Megkaptam Király Ilona kanadai e-mail címét, ő a legfiatalabb leánygyermek, ezzel elkezdődött kapcsolatunk a Király család élő tagjaival 2006-ban. Ilona Kenedi – így szerepel Kanadában a férje után – minden segítséget megadott, eljuttattam a Miskolcon élő Király Bélához, aki viszont a legidősebb fiú a Királyok közül, és akivel közeli kapcsolatba kerültem. Tőle tudtam meg, hogy Király Lajos nyugdíjas éveiben három kötetben közel 600 oldalon megírta élete történetét, amelyet aztán a családtagok jegyzetekkel és régi fényképekkel kiegészítve az interneten is elérhetővé tettek. Ezt olvasva feltáruztam előttem a Királyok története. Igen érdekes olvasmány, valóságos életregény, ugyanakkor bővelkedik értékes szakmai fejezetekben, melyek azt mutatják, hogy egy kivételes szakemberről van szó.

Király Lajos Selmechányán kezdte tanulmányait az Erdömérnöki Karon, ezt azonban megszakította a háború: bevonulás, galíciai front, öt éves szibériai hadifogság, megpróbáltatásokkal teli hazautazás Kínán keresztül. Élete korai szakaszáról „Selmechányai ifjúság szibériai hadifogság” címen olvashatunk beszámolót a Magyar Elektronikus Könyvtár kiadványai között (<http://mek.oszk.hu/08800/08832>). Mindezek után már Sopronban 1921-ben megkapja a diplomát, és a Pallavicini uradalom Nagyvisnyói Gondnokságán elkezdődik egy igen gazdag szakmai életút. Az itt eltöltött huszonöt év alatt (Nagyvisnyón hat, Szilvásváradon tizenkilenc év) nagy dolgok történnek életében: házasságkötés, családalapítás, kilenc gyermek születése, szakmai téren előrehaladás. Nagyvisnyón először erdőrendező, két év után nagyvisnyói erdőgondnok, majd Szilvásváradon erdőgondnok, végül az őgrófi erdők vezető főmérnöke.

A Trianon utáni Magyarországon erőteljes faéhség volt a jellemző, az elszakadt területek erdei nagyon hiányoztak. A vállalkozó fakitermelő cégek, fakereskedők ezt igyekeztek ki-

használni a mind nagyobb nyereség elérésére. Ezzel a helyzettel találta szembe magát Király Lajos, amikor Nagyvisnyón belenyúlt a folyó ügyletekbe. A vállalkozók rendszerint úgy vették meg a fát, hogy maguk végezték a fakitermelést, a felújítással nem igen törődtek. Király meggyőzte az őgróft – akit rendszerint gazdának nevezett írásaiiban –, hogy az uradalom maga végezze a termelést is és az értékesítést is. A Taró-völgyi termelést már ebben a szellemben végezték, mégpedig úgy, hogy maga Király jelölte ki a kivágandó fákat. Ekkor alakították ki a Taróban azt az erdőrészt, amelyben már a „szálaló eljárást” alkalmazták. Ennek előnyeit Király Lajos később történeti visszaemlékezéseiben szakavatottan mutatja be. Mint írja, ez a módszer biztosítja leginkább a „levegő és a fény legmegfelelőbb felhasználását”, és a gyökök legjobb eloszlását a talajban. A tarói szálalást Király utóda, *Hibbey Albert* is bevezette tanulmányutakon.

Király Lajos nagyvisnyói évei alatt megalapozza házasságát. Feleségül veszi *dr. Bachmann Lilyt*, svájci szülők gyermekét, aki a filozófia doktora volt két tanári oklevéllel, és addigi életében igazi nagyvárosi hölgy volt. Mindezeket azonban félretette, és egy számára ismeretlen életet kezdett el egy „isten háta mögötti” faluban, ahol teljes életét családjának szentelte.

A férj, a selmechányai gimnáziumi igazgató fia, szintén városi ember volt, őt azonban jócskán megedzette az élet: a háború, a szibériai hadifogság, a nélkülözések mind hozzájárultak ahhoz, hogy számára nem volt áthidalhatatlan akadály egész életében.

A Visnyóra érkező fiatal házaspárt kellemes meglepetés fogadta. Az „egyszerű népek” szinte azonnal befogadták őket, kedves, melegsívű emberek vették körül a fiatalokat. Az akkor még üres kamrában egy nagy hordó káposzta állott, amelyet az ottani emberek szeretetük jeléül adományoztak az ifjú házasságoknak. Az idegenből jött pár egyáltalán nem érezte a falu lakosságával úri származását, magas iskolázottságát, hamar beilleszkedtek az új környezetbe, megszerették az egyszerű falusiakat. Nem lett igazuk azoknak, akik arra figyelmeztették Királyékot, hogy a „falusiak ki fogják lopni a szemüket is”.

Hamarosan szavakkal le nem írható boldogság költözött lakásukba, meg-

A Király család

született Évike, az első gyermek, akit azután további nyolc gyermek születése követett. Hét gyermeket neveltek fel, ketten kicsi korukban meghaltak.

Egy 1948-ból származó fotó mutatja be a népes családot, amelyen a két szülő, a hét gyerek, az akkor még egyetlen vő és két unoka látható. Azóta a család már szépen kibővült, szinte megszámlálhatatlan unoka, dédunoka született, és már ükunokák is szép számmal.

Öt év után, 1927-ben az őrgrof kinevezi Király Lajost szilvásvárad erdőgondnoknak. A család átköltözik a Szalajka-völgyben álló emeletes épületbe, amely korábban a „Bányagrófság” székhelye volt (itt székeltek a térségben működő vasbányák felügyelői), ma pedig Zilahy Aladárról – a kiváló erdész emberről – elnevezett Erdészeti Múzeum épülete. A Királyok 20 éven át lakják az épületet, itt nevelkednek fel a gyerekek, akiknek ezek az évek talán életük legszebb időszakát jelentik.

Szilvásváradon kiteljesedik Király Lajos szakmai pályája, sokoldalú, alkotó tehetsége az erdészet szinte minden területén. Az erdőművelés körében komoly feladatot jelentett a MÁV-termelésekkel (1922) elrontott erdők rendbetétele, felújítása. A MÁV mai szemmel is kiemelkedő műszaki alkotás, a Siklópálya megépítése után nagyarányú kitermeléshez kezd a Bükk-fennsík, a szállításokhoz jó lehetőséget nyújtott a fennsíki és az alsó vasúthálózat összekötése. A termeléseket azonban szakszerűtlenül, a felújítás szempontjait figyelmen kívül hagyva végezték el. A Káposztáskert nevű erdőrészben Király bemutatta módszerét az egyetemisták tanulmányútján, ennek lényege a böhöncök drasztikus megtrikí-

tása, leközelítése a völgybe. Az előzőleg fellazított talajon a vonszolás során lepergő tömeges makktermésből „gyönyörű újulát keletkezett”. A tanulmányúton vita alakult ki közte és Roth professzor között, aki akkor még azt mondta, hogy itt 500 évig nem lesz erdő. Nagy elégtétel volt Király számára, hogy a felújítás sikeres volt.

A Szalajkába átköltöző család ré-

szére a lepusztult emeletes épület kezdetben nem nyújtott megfelelő körülményeket, a sorra születő gyermekek ellátása bizony nagy feladatot jelentett a szülők számára. Az épületet fel kellett újítani, villany nem volt, vizet a patak-ból hordták vesterrel, ivóvizet egy távoli forrásból cipeltek. Első legfontosabb feladat az ivóvíz biztosítása volt. Ezt Király úgy oldotta meg, hogy a közeli hegyoldalon a forrásokat befoglalta, összegyűjtötte egy ciszternába, és gravitációval bevezette a házba.

Ezután igen komoly mérnöki feladat volt az áramellátás: Király Lajos megtervezett és megépített egy villanytelepet az épülettel szemben lévő szakadékos völgyben.

A felvételen jól látható az az állvá-

A villanytelep

nyokra épített csatorna, amely a villanytelephez vezette a vizet. A 12 méter magas vascsövön lezúduló víztömeg meghajtott egy turbinát, ez működtette az áramot termelő dinamót. Elmondani egyszerű, de mindezt megszervezni, a 150 m-es csatornát megépíteni, a turbinát egyedileg elkészíttetni, a szabályozás kialakítása és még sok minden más csodálatra méltó munka volt. A műszaki munkákhoz nagy segítséget nyújtott Király Lajos bátyja, *Király Endre* mérnök-tanár, akivel együtt éltek át a szibériai hadifogságot, és akinek nevét 1994 óta a váci Ipari Szakközépiskola viseli. Amikor az épületben a villany kigyúlt, valóságos örömmünnepe volt a családban, és ez minden erőfeszítésért kárpótolt.

Király Lajos nevéhez kapcsolódik az Erdészeti Múzeumban ma is látható szinte művészi alkotás, a Bükk hegység dombormű térképe. Hat hónapig tartó, éjszakába nyúló estéken készítette el egyik barátja segítségével hivatali munkája mellett. A térkép vázát szintvonalak szerint elkészített egymásra ragasztott falemezek alkották, ezeket azután gipszes keverékkel kiegyenlítették.

Király büszkén írja emlékirataiban, hogy mire a nagy mű elkészült, az egész Bükk hegységben nem volt tenyérnyi hely, amelyet ne ismert volna.

Ami a Király nevet ismertté tette erdész körökben, az a bizonyos „Király-féle csúsztató”, amely a mi egyetemi éveinkben ('60-as évek eleje) már szerepelt a Szállítástan jegyzeteiben. A Siklópálya megépítésével megoldották a Bükk-fennsík összekötését a lenti területekkel, azonban a pályától távolabb eső meredek hegyoldal, völgyek faanyagának lehozatala továbbra is feladat maradt. Korábban alkalmazták fából épített csúszdákat, ezek azonban költségesek voltak, áthelyezésük pedig igen nehézkes, összeállításukhoz sok emberi erőre volt szükség. A Király által kitalált és szabadalmaztatott ún. „hordozható tűzifacsúsztató” acéllemez-ből készült, könnyen összekapcsolható, szétszerelhető, ezáltal gyorsan áthelyezhető szerkezet volt, bevezetése ak-

A tűzifacsúsztató

kor vált sürgetővé, amikor 1938-ban elkezdődtek a bevonulások, munkaerőhiány keletkezett.

Ez a berendezés is és a Király-féle ház felújítása, a felújításnál alkalmazott újszerű megoldások (vízellátás, villanytelep), vagy a dombormű térkép, mind-mind sok pénzbe került. Pallavicini őrgróf – a gazda –, aki egyébként mindig megnézte, hova teszi a pénzét, komoly támogatást nyújtott ezekhez a munkákhoz. Király Lajos mindig tisztelettel és

Az őrgróf feleségével és lányával

elismeréssel nyilatkozott az őrgrófról, akinek „igazságszeretete, méltányossága” példakép volt számára. A csúsztatóval kapcsolatban azonban kétségei voltak, de amikor elkészült a kísérleti példány, hozzájárult az üzemi bevetéséhez, sőt Király értékesíthette Erdélybe és Kárpátjára is.

Pallavicini két évet hallgatott a Müncheni Egyetem Erdőmérnöki Karán, ezzel magyarázható, hogy volt némi szakismerete az erdészet, különösképpen pedig a vadászat témaköreiben. Így aztán nem volt nehéz dolga Király Lajosnak, hogy meggyőzze urát a Bükk-fennsíki Óserdő védetté nyilvánításáról. Az ő javaslatukra a Természetvédelmi Tanács 1942-ben kiadta a terület védettségéről szóló határozatot.

A fényképen az őrgróf mellett Erzsébet nevű leánya és felesége Wenckheim Mária látható, aki az akkori Magyarország másik ismert nagybirtokos családjának sarja. A feleség nem volt népszerű az uradalomban, ő képviselte a fegyelmező erőt, és ez bizonyos morózussággal párosult. Parancsokat osztott, számon kért, és gyakran „fejmosást” is alkalmazott. Király nem mindig tett eleget elvárásainak, mert ha szakmailag nem értett egyet vele, ezt nem rejtette véka alá.

Az őrgróf 1914-ben vette meg a szilvásvárad (és nagyvisnyói) 5700 hektáros birtokot eljegyzési ajándékként későbbi felesége részére. Döntéséhez nem kis mértékben járult hozzá erős vadászati szenvedélye, a dél-magyarországi komoly jövedelmet biztosító ura-

dalma mellett szüksége volt egy olyan kiváló vadászterületre, mint a Bükk hegység a gazdag vadvilágával. Király Lajos ugyancsak szenvedélyes vadász volt, és amikor az őrgróf kísértőt kért egyik vadászatához, nagyvisnyói gondnokként – mint a terület legjobb ismerője – maga jelentkezett a feladatra. A vadászat sikeres volt, a gazda – az ő saját szavaival élve – addigi élete legszebb bikáját ejtette el Nagyvisnyó határában.

A Szilvásváradon eltöltött húsz év alatt az időközben kilenctagúra gyarapodott Király családnál nagyon sok rokon, barát, ismerős megfordult. A család szívből jövő vendégszeretete, a gyönyörű vidék, a szépséges erdők, patakok szinte vonzották az embereket, mindig voltak náluk vendégek, a nyári vakációkat pedig egész gyermeksereg töltötte a Szalajkában a Király-gyermekek társaságában.

A család vendégeivel a lórén

A szülők mindent megtettek gyermekeikért. Kirándulások, vonatozás, csónakázás és még sok minden tette emlékeztetéssé az itt eltöltött időket. Az apa még medencét is épített a kertben, melleg napokon ebben fürödtek, és alkalmas volt a kert locsolására is.

A borsodnádasdi születésű *Roller Kálmán* diákkorában gyakori vendég volt a Szalajkában, ahol apjával kellemes órákat töltöttek. Visszaemlékezéseiben így ír szilvásvárad kirándulásairól: „Király Lajos oltotta belém az erdő szeretetét, neki köszönhetem, hogy erdész lettem.” 1956-ban az egyetemistákkal Kanadába megy, ahol megszervezi az ún. „Soproni divíziót”, a magyar egyetemista csoportot.

A háború megváltoztatta a Király család addigi felhőitlen légkörét, a Szalajka-völgyi házba beköltözött a félelem, sokszor a közeli halál kísértése is megjelent. Azt hihetné az ember, hogy a hegyekkel körülvett, szűk völgyet elkerülik a harcok, ezzel szemben a Király-ház a visszavonuló németek és az

előrenyomuló román egységek közötti ütközőpont volt több napon keresztül.

A németek a Pallavicini-kastélyban rendezték be a főhadiszállást, azzal a feladattal, hogy az oroszokat feltartóztassák. Király azt a parancsot kapta, hogy a siklópályán a Fennsíkon állomásozó német osztag részére a hadianyagot szállítsa, ennek köszönhető, hogy az erdész mint hadiüzem működhetett, és több száz erdei munkás megmenekült a bevonulatás elől. A helyzet akkor vált igazán kritikussá, amikor Szalajkában megjelentek az oroszok oldalán harcoló román katonák, akik először a kiszáradt állapotban lévő nagy tóban foglaltak el lövészokat, a ház kertjében aknavetőket telepítettek és behatoltak az épületbe. A megérkező orosz tisztekkel együtt mintegy 80 fő fészkelte be magát az emeletes épületbe. A németek ekkor tűz alá vették a házat és környékét, a fatelepen felállított aknavetővel támadták a románokat. Ez a néhány nap volt a család számára talán életük legnehezebb időszak, amikor az ablakokon bevágódó lövedékek, repeszdarabok és felrobbanó aknáknak állandó életveszélyt jelentettek. Király Lajos kellő higgadsággal kezelte a bonyolult helyzetet, német és Szibériában szerzett orosz nyelvtudásával kapcsolatot tartott mindkét féllel, és tekintélyt szerzett előttük.

Amikor a németek feladták szilvásvárad állásaikat és Ózd irányában visszavonultak, a háborús állapot lecsendesedett, a Király-ház lakói fellélegezhetek. Azokra a szörnyű időkre emlékeztetnek a Horotna végén lévő német „katonasírok” és egy román katona Sziklaforrás közelében fellelhető sírja.

A front elvonulása után Király Lajosra hárult az a nagy feladat, hogy most már az államosított birtokon a termelést beindítsa. Ez nem volt könnyű, mert amikor a németek állásaikat feladták, komoly károkat okoztak utak, hidak felrobbantásával, a kisvasúti pályák, mozdonyok, kocsik tönkretételével. Pár hónap alatt az üzemet rendbe hozták, a fűrészüzemet beindították. A fakitermelés a fogatokkal és kézi eszközökkel szinte azonnal elindult.

Király Lajost 1946-ban a MÁLLERD központi felügyelőjévé nevezik ki, ezzel életének egy újabb korszaka kezdődik újabb feladatokkal, kihívásokkal, és ez az időszak semmivel sem könnyebb a korábbiaknál. '49-ben a Miskolci Erdőgazdasághoz helyezik (akkor éppen Nemzeti Vállalatnak nevezik), ahol osztályvezetőként több ágazat tartozik

hozzá, majd (1952–55) az Erdőgazdasági Építő Vállalat Észak-Magyarországi Főépítészvezetőségét irányítja nyugdíjazásáig. Fő-építészvezetőként hozzá tartozott az akkori Egri Erdőgazdaság nagyon sok beruházása a Mátra és a Nyugat-Bükk területén. Ezek közül csak néhányat említek: szilvásváradai iparvágány, felnémeti iparvágány, vasutak felújítása, melléri út, várbükki út, várbükki épület, recski rakodó, ilonavölgyi út, fényespusztai út és még sok kisebb-nagyobb épület, út beruházása.

A sokoldalú Király Lajos nyugdíjas éveiben is igen aktív volt, fásítási, talajvédelmi, vízgazdálkodási tervek készített, foglalkozott hidrológiai kérdésekkel, dolgozott a mátrafüredi ERTI-nél. Mindezek mellett ekkor írja a szinte irodalmi értékű visszaemlékezéseit, ezeket aztán Király Péter és felesége dolgozta fel, és tette digitális formában is elérhetővé.

1949-ben a Király család Miskolcra költözik, és ezzel véget ér az a varázslatosan szép idő, amelyet a Szalajkavölgyben töltöttek.

Én magam a szülőket nem ismertem, a hét gyermek közül négyet – Bélát, Lászlót, Ilonát és Pétert – személyesen megismertem.

Király Lászlóval (a családi fotón jobb szélén fent) akkor kerültem kapcsolatba, amikor az Egri Erdőgazdaságtól hármán – Bátor Albertné és Zachar Miklós társaságában – szakmérnöki kurzuson vettünk részt Sopronban (1981–83). Király László akkor az Erdőrendezéstan professzoraként a Számítástechnika c. tantárgyat oktatta nekünk. Nagy tudású ember volt, aki már gyermekkorától tudatosan készült az erdészeti pályára, főleg műszaki, matematikai kérdések foglalkoztatták. Előadásai nem voltak lebilincselőek, viszont sajátos vizsgáztatási módszere emlékezetes marad számunkra. Egyszerre hatan vizsgáztunk, mindenki sorszámot kapott (1–6), és amikor egy-egy kérdést feladott, dobókockával választotta ki a válaszadót.

Nagy öröömre szolgált, hogy a Király család hét gyermeke közül további hármát, Bélát, Ilonát és Pétert személyesen megismerhettem. Ez 2006 tavaszán történt, amikor a Szilvásváradai Erdészeti történetéből tartottam vetítéses bemutatót az Erdészeti nemrég épült új központjában Grédlcs Szilárd erdészeti vezető segítségével, és a három „Király” eljött az előadásra. Az pedig különös élményt jelentett számomra, hogy a bemutató után velük együtt körutat tettünk az egykori Pallavicini-birtokon, ahol gyermekkorukat éltek.

Az Erdészeti Múzeum előtt

A képen láthatók (balról): Király Péter, Király Ilona, Wágner Tibor, Király Béláné, Király Béla.

Jó volt látni, hogy amikor egy-egy fánál, nagyobb sziklánál vagy vízesésnél megálltunk, mindig előjött egy-egy kis gyermekkori történetük, emlékük. Az akkor kis fácskák mára már nagyra nőttek, a fiatalosok meglelt erdőkké cseperedtek. Az a vén bükkfa még mindig áll, amelyről elmondták, hogy kis gyermekként gyakran lovagoltak testes gyökerein.

A körutunkra elkísért bennünket Doros Pista, gyermekkori barátom (a fotón erdészruhában), akivel nagyon régen ismerjük egymást, együtt kapáltuk a csemetesorokat a Bükk-fennsíki kertekben. Egész szakmai életútját a Szilvásváradai Erdészetenél töltötte, úgy ismerte a területet, mint a tenyerét. Egy cikluson át az OEE alelnöki posztját töltötte be, utolsó éveiben pedig a szalajkai Erdészeti Múzeum vezetője volt. Fájdalom, a közel múltban ő is eltávozott közülünk.

Doros Pistával a Felső-tónál

A fénykép szereplői balról: Király Ilona, Doros István, Király Péter, Wágner Tibor, Király Béla.

A ma 83. évében járó Király Béla (a családi képen bal szélén fent) sokat segített nekem a család történetének feltárásában, állandó telefonkapcsolatban voltam és vagyok vele. Fotókból és videókból álló gazdag gyűjteménnyel rendelkezik családja múltjából egészen napjainkig, és mindezt átadta nekem. Az ő ér-

deklódási köre a gépészet, a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki Kara Mechanikai Tanszékének docenseként dolgozott nyugdíjazásáig. Már ifjú gyermekként segédkezett apjának a vízvezeték és a villanytelep üzemeltetésében.

A legfiatalabb testvér Király Péter (a családi képen jobb szélén az ülő soron, rövid nadrágban). Ő volt az, aki feleségével együtt oroszánrészt vállalt apja visszaemlékezéseinek számítógépes feldolgozásában.

Király Ilonával való szilvásváradai találkozás számomra sokat jelentett (a családi képen balról a 2. fent). Magyar nyelven írott versei már három kötetben megjelentek, és már folyamatban vannak újabbak. Megajándékozott a „Mesél a csönd” című első verseskötetével, ebből és a további kötetekből megismertem azt a gazdag érzelmvilágot, amely végigkíséri egész életútját. Kana-dában, távol a hazájától meghatóan szép gondolatokkal emlékezik a szalajkai évekre, a szépséges „álomvilágra”:

„Zöldellő erdők, szilvási bércek,
Mért is vagytok oly messze ide?
S miért is kellett onnan eljőnnünk...?”

Szomorúan írja: „A patak, ház, kert, völgy – mind hiába vár”.

Számomra különösen megrendítő volt, amikor egy későbbi versében a kivándorló soproni egyetemista csoport hajóútjáról írt. 1957. Újév napján szálltak hajóra az angliai Liverpool kikötőjében, és amikor hajó elindult, sírva búcsúztak az „öreg Európától”, a Himnuszot énekeltek.

Amikor ezeket a sorokat olvastam, egy pillanatra úgy éreztem, én is ott vagyok azon a hajón. Elképzeltem azt a mérhetetlen fájdalmat, amit az európai partok lassú eltávolodása jelentett annak a magyar csoportnak. Bevallom, könnyeimmel küzdöttem.

Itt kell megemlékeznem Zilaby Aladár erdőmérnökről – ő már sajnos nincs köztünk –, egy igazi erdészemberről, akiről a szilvásváradai Erdészeti Múzeumot elnevezték, és aki meleg hangú orgánumával gyakran szavalta Király Ilona szépséges verseit az erdészek rendezvényein.

Wágner Tibor
ny. erdőmérnök

**Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!**

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségének
2012. január 30-i, 12.30-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Budapest, Vajdahunyad-vár

Jelen vannak:

Elnökség tagjai: Zambó Péter elnök, Kiss László általános alelnök, Mocz András magánerdős alelnök, Szabó Vendel technikus alelnök, Haraszti Gyula EL SZB elnök, Cserép János, Csépanyi Péter, Szabó Tibor, Ripszám István régióképviselek (9 fő).

Kimentését kérte: Gencsi Zoltán, Nagy Imre régióképviselek

Tanácskozási joggal:

Lomniczi Gergely főtitkár, Pápai Gábor főszerkesztő, dr. Sárvári János könyvtáros, dr. Oroszi Sándor, Detrich Miklós.

Az OEE elnökségi ülésére a Mezőgazdasági Könyvhónap nyitóeseménye után került sor. Az Elnökség tagjai részt vettek az ünnepi eseményen, ahol dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter és Zambó Péter elnök beszédében megemlékezett az Erdészeti Lapok 150 éves jubileumáról. Az ünnepséget követő ülést megnyitva Zambó Péter elnök köszöntötte az elnökségi ülésen megjelent elnökségi tagokat, meghívottakat. Megállapította, hogy az Elnökség 9 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Lomniczi Gergelyt, a jegyzőkönyv hitelesítésére Csépanyi Pétert és Haraszti Gyulát kérte fel, mellyel az Elnökség tagjai egyetértettek. Zambó Péter elnök ismertette a napirendet, és javasolta a sorrend megváltoztatását, miszerint a jubileummal kapcsolatos témát az ülés végén tárgyalják, amivel az Elnökség egyhangúan elfogadott.

Elsőként Szabó Vendel előterjesztésére új helyi csoport megalakulásával foglalkozott az Elnökség. A 2011. december 2-i, budapesti elnökségi ülésen az Elnökség elveikben támogatta az új csoport alakulását. 2012. január 13-án Csikvándon 23 fő egyesületi tag megalapította az OEE Rába-menti Erdőgazdálkodási és Vadgazdálkodási Helyi Csoportját. Elnöknek Szabó Vendelt, titkárnak és küldöttnek Pintér Csabát, gazdasági vezetőnek Kocsis Gábort választották. A vonatkozó jegyzőkönyvet és jelenléti ívet a Titkárságra megküldték. A helyi csoportot a jövőben önálló egyesületként is tervezik bejegyezni.

1./2012. (01.30.) elnökségi határozat: Az OEE Elnöksége az Alapszabály értelmében jóváhagyja a Rába-menti Erdőgazdálkodási és Vadgazdálkodási Helyi Csoport megalakulását.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A következő napirendi pontban Lomniczi Gergely főtitkár számolt be röviden a 2011. év gazdasági jellemzőiről. Az évvárás előtti előzetes adatok szerint a 2011-re tervezett eredményt nagyságrendileg hozza az Egyesület. Olyan, év végén megvalósítani már nem tudott, áthúzódó feladatokra, mint az arculat kialakítása vagy a honlap fejlesztése a megfelelő összeg elhatárolható.

2011-ben a nehéz pénzügyi helyzetre a költségek visszafogásával, és a működési tartalékok megkeresésével reagált az Egyesület. A bevételi oldalon megtörtént a pártoló tagi díjak kiszámítható rendezése. Az Erdészeti Lapok hirdetési felületeinek értékesítése a korábbi éveknél mintegy 1,5 millió forinttal nagyobb bevételt hozott. Ehhez járult még a Dunaker Kft. felajánlása a decemberi lapszám költségeinek teljes finanszírozására. Mindezekkel sikerült a 2011-es működést biztosítani. Az elképzelésekkel ellentétben és a próbálkozások ellenére komolyabb pályázati forrást nem sikerült szerezni. NCA működési támogatást nyert az OEE 500 eFt-ot, amivel már elszámolt, illetve december végén VM működési pályázaton 1000 eFt-ot.

2011-es bevételek között meg kell említeni az Erdészcsillag Alapítvány számára érkezett önzetlen felajánlást. Kovács Péter és felesége veszprémi lakásuk értékének 1/3-ad részét, mintegy 2,1 millió forintot hagytak a 10 éves jubileumát ünneplő alapítványra.

A folyamatban lévő tagsági adategyeztetéssel kapcsolatban a főtitkár az rendelkezésre álló adatok alapján a tagság 70%-ának megmaradásáról számolt be. Az

adatok feldolgozását a titkárság megkezdte, de a munka több hetet is igénybe vesz. Párhuzamosan zajlik a szerződések előkészítése a támogató partnerekkel (Harmónia Vadászbolt, Stihl, Styevola és Fia Kft., Renault Baumgartner, Toyota Mayer, állami erdőgazdaságok, Alexandra könyvesbolt). Tárgyalást kezdeményez az OEE az Euro Discount Club rendszerhez való csatlakozásról. Működtető: Discount Club Kft. (1051 Budapest, Arany J. u. 27.). Egyesületek, kamarák egyéb szervezetek kedvezmény- és tagsági kártyáit összefogó rendszer, a csatlakozás egyesületi tagkártyák esetén kedvezményes, ill. bizonyos feltételek esetén ingyenes.

Tagsági kártyán szerepel majd: tag neve, helyi csoport neve, sorszám. Érvényesítő matricán szerepel: vonalkód, év. A tagság és a kártyák érvényessége befü-

zetéstől a következő év február 28-ig. Az Elnökség a tájékoztatásokat elfogadta, a rendszer kialakításának módjával egyetértett.

Zambó Péter a régióképviselektől a tagság felé újabb tájékoztatást és segítségnyújtást kért. Az elnök az állami erdőgazdaságok vezérigazgatóitól levélben is kérte a változások támogatását. Beszámolt az erdész szakemberek számára kialakítandó képzési rendszer tervéről, melyben az OEE szakmai rendezvényei megfelelő minősítés után a szakemberek számára továbbképzésnek számítanak. Az elnök a titkárság-

tól a lehető legpontosabb tagsági nyilvántartás elkészítését kérte.

Az elnök felvetette a tagdíjak körében családi kedvezmény kialakításának lehetőségét, amire az adategyeztetés során több helyen igény mutatkozott a tagság körében. Az új tagdíj-rendszer alapelve egyrészt az egyszerűség és egyértelműség, nem lenne jó ismét számos eltérő kategória kialakítása. Másrészt vannak olyan családok, ahol több családtag is tag az Egyesületben, az ő kompenzálásuk valós igény. *Szabó Vendel* több ilyen esettel találkozott, de problémát nem tapasztalt ezen a téren. *Cserép János* véleménye szerint az egy háztartásban élők számára lehet kompenzációt nyújtani. A kompenzáció nyújtásához először azonban látni kell a folyamatban lévő adategyeztetés eredményét.

2./2012. (01.30.) elnökségi határozat:

Az OEE Elnöksége felkéri a főtítkárt, hogy a tagsági adatok egyeztetése után, az eredmények ismeretében tegyen javaslatot a tagdíj-rendszerben családi kedvezmény érvényesítésének lehetőségére.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Az Elnökség megvitatta az Erdélyi Helyi csoport tagjainak helyzetét. Az Elnökség célja a jelentős mértékű kedvezmény megtartása, de lehetőleg az új rendszerbe történő integrálással. Jó lenne, ha minden erdélyi tag hozzájuthatna az Erdészeti Lapokhoz.

3./2012. (01.30.) elnökségi határozat:

Az OEE Elnöksége felkéri a főtítkárt, hogy egyeztessen az Erdélyi Helyi Csoport vezetőivel a HCS tagjai által fizetett tagdíj új rendszerbe való beillesztéséről.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A következő napirendi pont keretében a főtítkár beszámolt az egyesületi honlap megújításának kezdeti lépéseiről. Cél az egységes szemlélet alapján létrehozott honlap-család kialakítása. A Titkárság árajánlatokat kért be a Webstar Kft.-től, Neosoft Kft.-től, Agroinform Kiadótól és a Groteszk Média Kft.-től. A honlap-család kialakításában az Ipoly Erdő Zrt. munkatársa, *Nagy László* segíti a titkárság munkáját.

4./2012. (01.30.) elnökségi határozat:

Az OEE Elnöksége megbízza a főtítkárt, a Szerkesztőbizottság elnökét

és *Nagy László*t az ajánlatok értékelésével, az egyesületi honlap megújításával kapcsolatos szerződés előkészítésével.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A főtítkár ezután beszámolt arról, hogy 2011. október folyamán a titkárságot megkereste az X-Meditor Kft. képviselője azzal a kéréssel, hogy az OEE ismét adja nevét a Budapesten 2012. május 15-18 között rendezendő 20. Ligno Novum – Woodtech kiállításához. A főtítkár ismertette a felajánlott együttműködés pontjait. Az Elnökség szakmai konferencia szervezését nem tartja időszerűnek és kapacitás hiányában megvalósíthatónak, kisebb standdal való megjelenést azonban elképzelhetőnek tart. Az OEE közben értesült a Sopron városa és az X-Meditor Kft. közötti jogvita lezárulásáról, melyben az X-Meditor Kft. lett a vesztes.

5./2012. (01.30.) elnökségi határozat:

Az OEE Elnöksége megbízza a főtítkárt, hogy az NYME Erdőmérnöki Kar dékánjával folytatott egyeztetés után döntsön a 20. Ligno Novum – WoodTech kiállításon, kisebb standdal történő egyesületi megjelenésről.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 7 igen, 2 tartózkodás, 0 nem.

Az egyebek napirendi pontban a főtítkár ismertette a beszámoló és tervek készítésének, valamint a kitüntetések odaítélésének rendjét. Tájékoztatót adott *Hábel György* Elnökségnek címzett levélről, melyben a levélíró beszámol a közársági elnök számára a Mi nyelvünk c. kötet terjesztésére tett javaslatáról. A főtítkár tájékoztatót, hogy 2012-ben a zselnicemeggy az év fája. A titkárság egyeztetést kezdett az Év fája versenyt szervező Ökotárs Alapítvánnyal, és együttműkö-

desi megállapodás aláírását készíti elő. A Natura 2000 területeken gazdálkodók kompenzációjával kapcsolatban az OEE levelet intézett az MFB. Zrt. vezetéséhez, amiben megfontolásra javasolja, hogy az állami erdőgazdálkodók kompenzációjának kérdését fel kell vetni az európai fórumokon.

Az ülés további részében *dr. Oroszi Sándor* és *Pápai Gábor* tartott előadást az Erdészeti Lapok 150 éves jubileumával kapcsolatban. *Dr. Oroszi Sándor* vonatkozó cikke az EL 2012. januári számában olvasható. *Haraszi Gyula* SzB elnök beszámolt a jubileum eddigi és tervezett eseményeiről, valamint javasolta, hogy a következő elnökségi ülés foglalkozzon egy selmecbányai jubileumi rendezvény megszervezésével.

Zambó Péter elnök javaslatot terjesztett elő az Erdészeti Lapok főszerkesztői posztjára történő pályázat kiírásával kapcsolatban. A tagsági kedvezmény-rendszer megújítása során az Erdészeti Lapok a korábbiaknál élesebben került ismét a figyelem előterébe, szükség van a folyóirat megújítására, az Egyesület online felületeivel való összehangolásra. *Pápai Gábor* jelenlegi főszerkesztő nyugdíjasként szerkeszti a lapot. A jubileum jó alkalmat kínál a megújulásra, pályázat keretében ezért meg kell teremteni a lehetőséget a megfelelő utód megtalálására.

6./2012. (01.30.) elnökségi határozat:

Az OEE Elnöksége az elnök javaslatát elfogadva támogatja pályázat kiírását az Erdészeti Lapok főszerkesztői posztjára. A pályázatrendszer kidolgozásával a főtítkárt javasolja megbízni, aki a jelenlegi főszerkesztővel és a Szerkesztőbizottsággal egyeztet a kérdésben.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A napirendi pontok végén az Elnökség döntött a következő ülés időpontjáról, és hogy nyáron a Dél-Alföldi Régióban tartanak kihelyezett ülést. Ezt követően *Zambó Péter* elnök megköszönte az Elnökség aktív munkáját és az ülést bezárta.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Csépányi Péter
régióképviseelő
Haraszi Gyula
SZB elnök

Favágó bajnokság

A STIHL támogatásával a Dél-Alföldi Pósteleken 2012 április 30-án ifj. **Danszki Károly** emlékére favágó bajnokságot rendezünk. Nevezni a márkakereskedésekben Békéscsabán (Gyulai út 112., tel.: 66/527-570), Gyulán (Béke sgt. 54. tel.: 66/561-770) és Szegeden (Pozsonyi Ignác utca 12., tel.: 62/423-031) lehet április 15-ig. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.
A versenyszervezők

Pályázati felhívás

Az Erdészeti Lapok főszerkesztői feladatkörének ellátására

Az Országos Erdészeti Egyesület (a továbbiakban: Egyesület) pályázatot hirdet folyóirata, az Erdészeti Lapok főszerkesztői feladatkörének ellátására.

A főszerkesztő feladata: a nyomtatott Erdészeti Lapok és az Egyesület honlap családjába tartozó honlapok összehangolt szerkesztése, a Szerkesztő Bizottsággal (SzB) és a főtítkárral együttműködve – az egyesületi alapelveknek és céloknak megfelelően, a jogszabályoknak és a szerződésének megfelelő felelősséggel.

Az újságszerkesztés főbb feladatai:

- időszaki laptervek előkészítése, elfogadtatása;
- az egyes lapszámok és címlapok megtervezése;
- a sajtóanyagok/fotók elkészítése, elkészíttetése, rendszerezése, gondozása, megrendelése;
- tudósítások, beszámolók készítése a szakmai/egyesületi eseményekről, folyamatokról;
- a kéziratok átolvasása, szerkesztése, beíratása,
- előzetes oldaltervek készítése,
- az anyagok oldalba tördelésének ellenőrzése, a lap összeállítása,
- a lap korrigálásának ellenőrzése,
- a nyomdakész lap imprimálása;
- az Erdészeti Lapok hirdetési felületeinek értékesítése, kapcsolattartás a hirdetőkkal.

A honlap-szerkesztés főbb feladatai:

- az Egyesület honlap családjának – www.oeo.hu, www.erdeszetilapok.hu, www.vandorgyules.hu – működtetése (híryananyagok készítése, menüpontok feltöltése, azok változó tartalmának frissítése);
- a honlapok és a print Erdészeti Lapok egymást erősítő összhangjának megteremtése;
- képanyagok készítése, honlapra illeszthető szerkesztése, feltöltése;
- az OEE karakterébe illő híryananyagok átvétele társoldalokról, egyéb médiumokból;
- saját híryananyagok küldése a társ-médiumoknak;
- hirdetések kezelése, a hirdetési felületek értékesítése, kapcsolattartás a hirdetőkkal;
- kapcsolattartás a honlap tárhelyek szolgáltatóival, illetve a weblapok programozójával;
- a szükséges fejlesztések kezdeményezése, koordinálása (pl. új honlapok, microsite-ok).

A főszerkesztői feladatkör betöltésének lehetséges formái:

A feladatkör

- határozatlan idejű munkaviszonyban, avagy
- vállalkozói jogviszonyban,

a jelen pályázat elbírálását követően, **2012. május 1-től** tölthető be. Az első felelős lapzártá: várhatóan **2012. szeptember 1.** A főszerkesztő felett a munkáltatói vagy megbízói jogokat az Egyesület elnöke gyakorolja.

A főszerkesztő javadalmazása: megegyezés alapján, a szerződésben megállapított feltételek szerint.

Pályázhatnak azok a magyar állampolgárságú, büntetlen előéletű cselekvőképes szakemberek, akik rendelkeznek:

- mérnöki és/vagy természettudományos, okleveles egyetemi végzettséggel;
- erdővel kapcsolatos tevékenységet folytató szervezetben szerzett, legalább 5 éves szakmai tapasztalattal;
- jó írás- és kommunikációs készséggel;
- írott sajtó, kiadvány és/vagy honlapkészítési, szerkesztési, illetve működtetési tapasztalattal;
- a fotózásban szerzett jártassággal, gyakorlattal;
- naprakész, felhasználói szintű informatikai ismeretekkel;

A pályázatnál előnyt jelent az OEE tagság, az Egyesülethez való kötődést alátámasztó korábbi tevékenység, valamint a jelöltnek az erdészek körében való elfogadottsága, ismertsége.

A főszerkesztői feladatok ellátásához nélkülözhetetlen a saját személygépkocsi és fotófelszerelés használata.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó életútját bemutató szakmai önéletrajzot - az eddigi munkahelyek és munkakörök, referenciák feltüntetésével, szakmai (és ha van, egyesületi) munkájának ismertetésével;
- az iskolai végzettséget, idegen nyelv ismeretét igazoló okiratok másolatát;
- a főszerkesztői feladatkör ellátására vonatkozó, röviden összefoglalt elképzeléseket;
- a feladatkör ellátásának tervezett konstrukcióját, a fizetési elképzelést
- (teljes vagy részmunkaidős munkaviszony, avagy vállalkozói jogviszony);
- 3 hónapnál nem régebbi keletű erkölcsi bizonyítványt;
- tervezett munkaviszony esetén, a munkakör ellátására alkalmas egészségi állapotot igazoló orvosi igazolást.

A pályázat benyújtásának határideje: **2012. április 16. hétfő.**

A pályázatokat zárt borítékban, postai úton vagy személyesen az **Egyesület címére (1021 Budapest, Budakeszi út 91.)**

kell benyújtani, 2 eredeti, aláírt példányban.

A borítékra kérjük ráírni:

„Erdészeti Lapok főszerkesztői pályázat”.

A határidőre benyújtott pályázatokat a beadási határidőtől számított **15 napon belül** elbíráljuk. A pályázatokat a jogszabályokban meghatározott módon kezeljük. A pályázat eredményéről a pályázók írásban kapnak értesítést.

A pályázattal kapcsolatban érdeklődni lehet:

Lomniczi Gergely főtítkárnál

(telefonszám: +36/20-9846-134, e-mail: fotitkar@oeo.hu).

Az Egyesület tevékenységéről és az Erdészeti Lapokról a www.oeo.hu és a www.erdeszetilapok.hu; honlapcímeiken nyerhető további információ.

Budapest, 2012. március 01.

Zambó Péter
elnök

FE-HO-VA 2012

Hogy elszállt az idő, szokta mondogatni nagyanyám, amikor találkozott egyik ritkán látott unokájával. Amaz megnőtt megerősödött és megkomolyodott.

Nos, így van ez az egy híján húsz éve megnyílt fegyver-, horgász-, és vadászkiállítással is. Rendeződtek a sorok, valahogy egyszerűen megtalálható volt minden, mi szemnek, szájnak kedves. Különösen azoknak, kik nem először nézték végig a rendezvényt.

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes megnyitójában szólt arról, hogy a CIC jelezte: Magyarországon zárt térben nevelt, például hormoninjekciókkal feljavított, génmanipulált kapitális őzbakokra, szarvasbikákra rendeztek fizetős vadászatot külföldieknek, ami nemcsak állatkínzás, hanem csalás is, és nagyon súlyosan árt a magyar vadászat presztízsének, illetve veszélyezteti anyagi érdekeit.

Az ügyvezető elnök kifejtette, ez ellen a legkeményebb hatósági intézkedésekkel kell fellépni. Elmondta, javaslatukra a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal a rendőrségnél bünszövetségben elkövetett állatkínzás és csalás alapos gyanúja miatt feljelentést tett.

A parlament hamarosan tárgyalja az új fegyvertörvény tervezetét, ami jelentősen csökkenti a vadászokra háruló adminisztrációs terheket. Ezen túlmenően az új büntető törvénykönyvben önálló bűncselekmény lesz az orvvadászat, ami lehetővé teszi az orvvadászokkal szembeni hatékony fellépést. A további megállapodások alapján pedig megvalósul az is, hogy az erdészek és a hivatásos vadászok a rendőrökhöz hasonló védelemben részesüljenek majd, amikor fellépnek például a falopás, vadlopás és egyéb bűncselekmények ellen.

A megnyitón a kormány, a civil szervezetek, a természetvédelmi és vadgaz-

dálkodási ágazat képviselői aláírták a vadászható fajok körére, valamint az apróvadfajok vadászati idényére, illetve egyes trófeák behozatalára vonatkozó megállapodást is.

Fazekas Sándor miniszter köszöntőjében szólt arról, hogy a tárcsa kiemelt figyelmet fordított arra, hogy a megállapodás mindkét ágazat számára előnyös megoldásokat tartalmazzon.

A dokumentum értelmében továbbra is védett faj marad az egerészölyv, a barna rétihéja, a héja, a holló és a nyuszt és természetvédelmi oltalom alá kerül a menyét. Védett faj marad a fűrj, a vadgerle és a fenyőrigó is.

Kétségtelen, hogy a 14 ország 200 kiállítója közül a legegységesebbek az állami kezelésben (MFB) lévő erdőgazdaságok voltak. Köszönhető a térben praktikus elhelyezett pavilonoknak.

Ez alkalomra jelent meg „A mi erdőnk” legújabb száma, melyben szó van a fa-tüzelésű kandallókról, a merített papírkészítésről, a téli vadetetésről, a tűzifáról és még sok érdekességről.

A tavalyi ígérethez híven ízelítőt kaptunk Észak-Amerika vadvilágából.

Tél vége felé a szarvasbőgő verseny bizsergethette az igazi vadászmemberek lelkét. Illusztrációként a világon található szarvasfajokból 30 különböző trófeát láthattunk.

Kissé meghökkentő volt, hogy az egyik standon a kiállítók „otthon felejtették” a kitömött zsiráf testét, így csak nyaktól fölfelé láthattuk a derék afrikai vadat.

Mindezzel együtt a FE-HO-VA a HUNGEXPO sikerkiállításai közé tartozik.

Az MTI és az OEE honlapja alapján összeállította és fényképezte:

Pápai Gábor

Nincs lehetetlen! Csak megoldás!

A STIHL termékeivel
megismerheti
a valódi teljesítményt

Mielőtt munkához lát, készüljön fel alaposan és válasszon kézenfekvő megoldást. Egy megbízható motorfűrész hű társ lehet az otthonában, de akár az erdőben is. Használja a STIHL termékeit, hogy munkájához megkapja a maximális segítséget.

Akciós termékeinket keresse honlapunkon és szakkereskedéseinkben.

Tavaszi akció: **2012. április 1 – május 31.**

→ **stihl.hu**

Látogasson el
megújult honlapunkra!

TAVASZI AKCIÓ
2012. április 1 - május 31.

BUSINESS
Superbrands
4x
108 109 110 111

ANDREAS STIHL KFT. 2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (06-23) 418-054 · Fax: (06-23) 418-106
www.stihl.hu · E-mail: info@stihl.hu

STIHL®